

SLOVENSKI NAROD.

Inačica vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznika.
 Inerati: do 9 peti vrt 4 1 D, od 10—15 peti vrt 4 1 D 30 p, večji inserati
 peti vrt 2 D; notice, poslane, isjave, reklame, preklici peti vrt 3 D;
 poroke, zaroke velikost 15 vrt 30 D; škatle ponudbe beseda 75 p.
 Popust je pri naročitih od 11 objav naprej. — Inerati davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaševa
 ulica št. 5, pritiščno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaševa ulica št. 5, 1. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisane in zadoščne frankovane.
 Receptivov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
 v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1 25 D
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 V Jugoslaviji: V inozemstvu:
 celoletno naprej plačan . D 120— celoletno D 216—
 polletno 60— polletno 108—
 3 mesečno 30— 3 mesečno 54—
 1 10— 1 18—
 Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

FRAN BONAČ:

Misli in želje slovenskega industrijca ob II. ljubljanskem velesojmu.

Otvorili smo II. ljubljanski velesojm. Številna, rekli bi skoro korporativna udeležba jugoslovenske industrije priča, da se le-ta zaveda dalekosežnega pomena te gospodarske prireditve. To pravilno razumevanje je tembolj razveseljivo, ker si marsikdo izmed nas z udeležbo ni naložil malega bremena in tudi ne bo mogel vedno računati z neposrednim materijelnim dobičkom. Mlada industrija pa potrebuje za svoj solidni razvoj poleg vztrajnega dela ter potrpežljivosti, mnogo zaupanja in prijočnosti, da pokaže čim najširšemu krogu interesentov, kaj premore. K temu cilju pa vede najbližja pot preko velesojmov. Kakor kažejo vsa znamenja, bo letošnji obisk sejma lanskega visoko nadkrilil. Od povsod se gromadijo prijave in iz vseh mest in občin države prihajajo obvestila o napovedanih obiskih trgovcev in drugih kupcev. Sloves slovenske solidnosti in sposobnosti zopet triumfira in na nas samih je, da ga ne samo ohranimo, temveč še čim najbolj utrdimo.

Po prevratu se je začela slovenska industrija zelo lepo razvijati. Žal, da utegne ta hitri porast marsikoga zavesti do mnenja, da je naši industriji postlano z rožicami. Neponavalec razmer, ki sodi le bolj po zunanosti, vidi povsod pač zgradbe novih tovarn in blesteče napise tverdi. Ako bi pa pogledal za kulle, bi videl, koliko skrbi in truda, neuklonljive vztrajnosti ter potrpežljivosti je treba tudi pri nas, da se vodi ali na novo ustanovi podjetje. Res je, da so bili z našo osvoboditvijo industriji podani vsi pogoji za ugoden razvoj. Žalibog so le prekmalu nastopile težkoče zbog neurejenega železniškega prometa, otežkočenega carinskega postopka in nestabilnosti našega denarja.

Tem nepravilnostim so se pridružile še druge. Vedno večji izdatki za vse moreče pristojbine, zavarovalnine, premije, ležarine, obresti, vzdrževanje obrata obtežujejo do skrajnosti budget industrijskih podjetij in dražje izdelke.

Dokler se vrednost blaga zbog slabe valute veča, si producent lahko pomaga in prevlači te izdatke več ali manj na kuzmentu. Kakor hitro pa se bodo cene ustavile, bo treba korenite remedure in revizije glede marsikake nove, prenagljene narredbe.

Računati bo treba zopet na pare in pridobitveni krogi bodo morali kategorično zahtevati, da se jim prihranijo vsi neupravičeni izdatki, za katere naj bo odgovoren le oni, ki jih je sam zakrivil.

Kako pride industrijec ali trgovec do tega, da mora plačati ležarino v zlatu ali visoko stojnino, če obleži blago brez njegove krivde na carini, odnosno vagon na progi, je absolutno neumljivo.

Cestokrat gre radi prenagljenih nepremišljenih odredb pri uvozu iz inozemstva celo premoženje popolnoma po nepotrebnem v nič. Skrajni čas je že, da se uredi poslovanje pri carinarnicah in da se napravi konec šikanam, ki imajo svoj izvor zvečine le v preveč dobesednem tolmačenju tozadevnih predpisov.

Zahtevati moramo, da se ustanove pri delegacijah polnoimčni carinski inspektorati, da ne bo treba potovati vsaki najmanj pri tožbi v Beograd, s čimer se rekurentu provzročajo le novi občutni, čestokrat eksistenco ogrožajoči stroški na ležarini in raznih drugih pristojbinah.

Nujno potrebno bi bilo, da se krelirajo v pokrajinah carinski biroji, ki bi bili pooblašteni odločevati o tarifiranju in bi dajali — ker se carinarnicam baje to po predpisu zabranjeno — strankam neobhodno potrebne informacije.

Železniški promet, ta rakrana našega gospodarstva naj bi se, ako to ne gre drugače, uredil s pomočjo inozemskih strokovnjakov, prevzetih od nam prijaznih držav. Na vsak način je tudi treba urediti tarifne postavke. Podonavska ruta ne sme biti v kvar in propast slovenske industrije, ki je s svojimi izdelki v veliki meri navezana na vzhodna tržišča naše države.

Srečni bi bili, da dosežemo vsaj skromno zboljšanje in kar je glavno, stabilnost naše valute. Prehitri porast denarja po zledeu češke krone bi nas spravil iz dežja pod kap in bi bil katastrofalen. Dve tretjine naše mlade industrije bi bili uničeni in brezposelnost bi zavladala. S stabilizacijo pa bi tudi najhitreje prišli v redne razmere. Cene vseh življenjskih potrebščin bi se vstale in nehala bi končno večna gonja navzgor.

Seveda bi morala država sama prednjačiti z dobrim zledom. Čitali smo o številnih odredbah in korakih proti dražini, pravkar pa tudi čita-

mo, da se je davek na petrolej zopet povišal, da monopolna direkcija ugotavlja slabo letino tobaka in s tem utemeljuje zopetni povišek tobaknih izdelkov. Za tem bodo prišle na vrsto seveda vžgalice, petrolej, sol, itd. Ker bo država pač primorana v najkrajšem času kaj storiti za najbednejše med bednimi, za svoje lastne nameščence in jim zvišati plače, poslega bo zopet po starem neprimeren sredstvu, ki poveča draginjo, namreč po zvišanju pristojbin trošarine, poštinih in železniških tarifov, namesto da bi že enkrat enakomerno porazdelila davčna bremena in zlasti izbrala davčno agrarno moč vizvestnih bogatih pokrajinah.

VI. medzavezniški invalidski kongres.

Na povabilo naše države, ki ga je bil v Pariz ponesel narodni poslanec g. Rad. Agatonovič, je stalni medzavezniški komitej za preučevanje invalidskega vprašanja v Parizu sklenil, da se bo VI. medzavezniški invalidski kongres (VI. conférence interallée pour l'étude des questions intéressantes les invalides de la guerre) letos vršil na naših tleh. Kongres bo dne 10. septembra odprt v Ljubljani, nadaljeval se bo dne 13. in 14. septembra v Zagrebu, a zaključil se dne 16., 17. in 18. septembra v Beogradu.

Ministrstvo za socialno politiko je posebnemu odboru poverilo naloge, da se ukrene vse, kar je potrebno, da se pripravi in odvrti ta kongres. Pri pokrajinskih upravah v Ljubljani in v Zagrebu poslujeja v ta namen posebna krajevna odbora.

Razen službenih delegatov zavezniških držav in poročevalcev bodo smeli na kongresu govoriti tudi zastopniki invalidskih združenj. Kot poslušalci se bodo smeli konersa udeležiti vsi, ki se zanimajo za invalidsko vprašanje, ako so se do dne 1. septembra t. l. prijavili pri odboru za prirejevanje VI. medzavezniškega invalidskega kongresa v Beogradu.

Nekateri odposlanci zavezniških držav pridejo v Ljubljano v soboto dne 9. septembra t. l. zvečer, ostali gostje pa, okoli 80 po številu, zlasti Francozi, Belgijci, Luksemburžani in Italijani, ki se snidejo isti dan v Trstu, dospo k nam v nedeljo dne 10. septembra dopoldne. Po sknemem obehu v kazinski dvorani bo ob pol treh popoldne kongres odprt v veliki dvorani hotela »Union«. Zvečer istega dne priredi gostom gosp. pokrajinski namestnik Ivan Hribar

čas bi bil, da se napravi konec tem nepravilnostim, ki na žalost dobrega državljana izpodkopljuje ugled javne uprave. Iskreno pozdravljamo predlog generalnega ravnatelja srbske banke Z. Velisavljeviča, da se kreira stalna komisija, sestavljena iz praktičnih gospodarskih in finančnih krogov, ki bi se morala baviti s proučevanjem in reševanjem našega valutnega in gospodarskega problema.

Industrija bi bila srečna, če bi se pojavilo zboljšanje sedanjih nepravil in če bi mogla energije, ki jih prisljena troši v brezplodne svrhe, posvečati svoji teoretični in praktični vzpopolnitvi.

oh osmih zvečer svečanosten rout s koncertom. Ponedeljek 11. septembra je določen zato, da si ogledajo gostje znamenitosti Ljubljane in naš velesojm. Na to se odpeljejo okoli 13. s posebnim vlakom na Bled, od koder se povrnejo v Ljubljano v torek dne 12. septembra, da bodo ob štiri popoldne nadaljevali svojo pot v Zagreb.

Medzavezniški invalidski Kongres se pečajo s strokovnimi nalogami, ki se tičejo vseh zavezniških držav. Glavni poročevalec o temi »Osebnostna vojna odškodnina in invalidsko vprašanje«, ki pride na tem kongresu prvič na razgovor, bo narodni poslanec g. Rad. Agatonovič, predsednik naše delegacije v stalnem medzavezniškem komiteju za preučevanje invalidskega vprašanja v Parizu. O stanju invalidskega vprašanja v raznih zavezniških zemljah bo poročal g. Jacques Teutsch, predsednik stalnega medzavezniškega komiteja za preučevanje invalidskega vprašanja v Parizu. O brzi pomoči tuberkuloznim invalidom bo predaval g. P. Foa, profesor medicinske fakultete v Turinu. Kot glavna poročevalca hosta fundirala še delegat belgijske vlade odvetnik g. dr. Le Clercq, ki je predsednik belgijskega nacionalnega invalidskega združenja, in g. Léon Bernard, profesor pariske vseučilišča, od katerih bo prvi poročal »O zakonskih odredbah, ki so bile ukrenjene v raznih zavezniških zemljah, da se poenačijo invalidi iz pokrajin, ki so bile v vojni pridobljene, a drugi se bo pečal z zanimivim vprašanjem »Zastrupljenje s plini in sredstva lečenja.

Naglašati moramo, da nastopi kot poročevalec na VI. medzavezniškem invalidskem kongresu tudi ljubljanski kirurg-ortoped gosp. dr. Fran Minar, ki je ob pomoči beogradskega pripravljalnega odbora za kongres izdal 142 strani in okoli 60 klišejev obsežajočo knjigo, ki ji je naslov: Zgodovina in tehnika umetne lesene proteze za spodnjo okončino (Histoire et technique de la prothèse en bois du membre inférieur-History and technique of the artificial wooden limb for the leg). Knjiga, ki je lepo opremljena, bo gotovo vzbujala pozornost gostov, ker je spisana v slovenskem jeziku, a ima v dodatku kratke posnetke v francoščini in angleščini.

V prvih naših mednarodnih gostih, ki bodo od 10. do 12. septembra kot službeni zastopniki zavezniških držav na slovenskih tleh, moramo vzbuditi prepričanje, da smo majhen, a kulturni narod, ki si resno prizadeva, da bi postal enakovreden srečnim večjim nacijam, ki odločujejo o bodočnosti srednje Evrope. Raz tujskoprometno stališče bodo morali vsi krog storiti vse, kar je le mogoče. Čujemo, da izdaja naša tujskoprometna zveza za ta kongres ličen album o naši zemlji, ki bo po zaslugi znanega strokovnjaka g. odvetnika Valentina Krisperja iz Ljubljane tako sestavljen in opremljen, da bo za neko vrsto let rešeno tudi to, liki vrzel zvežajoče propagandno vprašanje.

TIPOGRAFSKA STAVKA V GRADCU.

— Gradec, 2. sept. (Izv.) Sodičji ob 20. zvečer so tipografi v vseh grafičnih tiskarnah ustavili delo. Kakor zatrjujejo, je smatrali to stavko kot izraz simpatij za stavkojoče na Dunaju. Danes jutri ni izšel nobeden list.

UMOR BELGIJSKIH VOJAKOV.

— Berlin, 1. sept. (Izv.) V jutranjih urah so našli v Oberkasslu pri Düsseldorfu ustreljena dva belgijska vojaka — narednika in stražo. Dvoj jih je ustrelil, se ni moglo doslej dognati. Oblasti so aretirale sedem sumljivih oseb.

REKONSTRUKCIJA ČEŠKOSLOVANSKEGA KABINETA.

— Praga, 1. sept. (Izv.) Načelniki koalicijskih strank so imeli sejo, v kateri so razpravljali o rekonstrukciji kabineta. V osrednjem kombinaciji stoji vodja agrarne stranke Švehla, vendar pa ni računati s tem, da bi se rekonstrukcija izvršila že sedaj. Sedanja vlada bo še gotovo na krmilu ob sestanku narodnega shromačenja, ki pa bo sklicano na zasedanje že v najkrajšem času.

O. ŠEST:

Počitniški film

(Konec.)

9.

V »Kammerspiele« se je baš pričela poletna sezona. Ciklus enodejank ob sedmih zvečer. Vročina. V vseh enodejankah se mnogo slačijo. Dame. Vse jako okusno, sam cefibatist, svilen nogač, odlične postavne in gospodarni lahki postane od vsega tega vroče. . . . Sicer pa . . . uahh . . . koliko je že ura . . . Ob desetih zvečer. »Fin Abenteuer in Marocco« . . . Vročina, vročina . . . Afrika . . . sicer pa . . . uahh. Poleg mene sedi gospod, katerega moje zehanje razburja. Ne reče sicer ničesar. Ampak pogledi. Pogleda . . . uahh!!!

10.

»Residenzhöhne« igra že celo nočletje »Werwolf« — Volkodlaka. In vso pomlad. In vso zimo. Brez

konca. Volkodlak ima zanimivega avtorja. Angelo Cana. Španec ali nekaj podobnega. Je bil zdravnik na neki ladji. Tja pride Nemka popotnica. literatrina itd. In Angelo ji zaupa, da piše drame, katere ni še nihče vpriporil. Niti čital. Sploh nihče ne ve, kakšnega moža prevaža ladja. In Nemka prosi, da ji da svoja dela, da jih prečita. In potem preveče Werwolda. In v Berlinu se za prvič vpripori. Z uspehom. Celo z velikim uspehom. Pri publiku, pri kritiki. In Angelo Cana postane nekako čez noč znan in iskan avtor.

In »Werwolf« je res dobra komedija — morda celo bolj satira. Angelo Cana jo imenuje — erotično komedijo.

Nekje pri neki vojvodinji v Prerenitli se zabava večja družba s sniritizmom. Imajo tudi znamenitega okultista in ta priča Don Juana. Isti večer na nanaše nekdo dve hrički kmetici iz sosedne vasi. Ob tem času. Nastane posledice familijarnega značaja. Kdo je kri-

vec? In okultist konstatira, da je izvršil zadeve mlad zaljubljen student. V hipnotičnem stanju. Kajti duh Don Juana ni odšel, temveč naselil se je v osebi suplenta in živi nadalje svoje pustolovsko življenje. Suplent seveda ničesar ne ve. In vse ženske s moralčno vojvodinjo vred čutijo k temu silnemu »Volkodlaku«. čigar telo spi ponoči v postelji, duša pa izvršuje čisto realne avanture — čutijo kolosalne simpatije. Torej tu prično zapletljaji, ki jenjajo s tem, da se izkaže, da je vse ponočne izprehode vršil in natura lakaj Vincente. Zelo zabavna, zelo zelo duhovito obdelana snov.

Na odru je bilo preveč erotike in premalo satire. Oziroma bila je samo erotika in tega Cana gotovo ni hotel. Reklamno tablo za teater. Vzlic vsemu pa: mnogo okusa v zunanji plati, leni ljudje, lepa oprema, dragoceni kostumi.

Med publiko: v temi, hehetanje, čvkanje. Šest kril . . . tu pa tam prsni toni . . . vroč zrak . . . vroče oči . . .

11.

V »Stadttheater« gostuje Onno. Premiera Scholzove drame »Der Wettlauf mit dem Schatten«. Tri dejanja, tri osebe, temna razpoloženja. Tri in pol ure. Obupen sivi dolgčas, brezkončen dialog, puščoba. Ko pa de zazor tretjič je človek samo še senca . . . Bežimo za stavo! . . .

12.

V drugih gledališčih se je nasečila vesela in poskočna muza. Le v Volkoperi preganjajo črne dni z gosti in skušajo prenehati voziček na drugi breg — do nove sezone. Tisti, ki kupuje sedeže, bo strmel nad visokimi cenami — tudi v našem denarju visokimi — in bo strmel, da so po večini vsa gledališča vedno dobro obiskana. Ljubljana gledališče, potrebuje ga in je entuziast. Nima ostre presoje, niti visokih literarnih zahtev, a rač ima, če se ga dvigne iz njegove vsakdanosti, čeprav potem zafirnega damskega kombinata ali Eisenbachovih žargonskih dovtipov.

I. Zupančič:

Tri parodije.

Tomsk. Življenja v mestu ni, vse je mrtvo. Kavarne so zaprte, trgovine razbite in oropane, po trgu blodijo lačni psi in iščejo kosti, ki so še ostale od Kolčakovskega režima. Kot senca se vlačijo po cestah iz uradov sovjetski uradniki, lačni in raztrgani, priklenjeni k svojim mizam, gredo iz tovarne delavci, obrabi izmučeni, v očeh obup. In vsi molče, ker apostoli svobode so oznanili svobodo govora. Le semintja se sliši poluzvoneča krepka ruska kletev.

Večer. Ljudje drve v ohrkus. Na obrazih se jim pozna, da pričakujejo nekaj posebnega. Nastopata dva ljubljenska klovna Čizik in Leons. Visoko k stehi je pripet rdeč tron. K čemu je spuščena vrvena lestevica. Nastopata Čizik in Leons. Prvi obločen ves v rdeče, drugi v belo. Skočila sta si v lasce, začel se je neusmiljeni pretep. Čizik je podrl Leonsa, slopl mu je na vrat, ta pa se je izmuznil, podrl Čizika in ga neusmiljeno obdeluje s pestmi. Čizik pleza po vrveni lestevici, oči je uprl v rdeči tron in pleza. Leons ga je zgrabil za

Avstrijski vtisi.

Področica, ne, danes samo še: Rosenbach. Slovenski napisi na vseh koroških progah so pobeljeni, tako da ima mednarodni potnik, ki se vozi v udobnem Tauern-Expressu v holandskih Pulmann-vagonih Trieste-Amsterdam za karavanskim predrom vtis, da je že v Nemčiji. Postaja v Področici je tako strašno zane-marjena in umazana, da sem imel vtis, da od oddaha naših čet ni bila več pomešana. Sicer pa je to izjema, drugi avstrijski kolodvori so precej snažni. Zadnjič sem videl Področico, ko je ljubljanska mladina napravila šolski izlet v naš Korotan. Takrat je bilo vse veselo, vse v trobojnicah, v cvetju, čulo se je petje in vriskanje, pozdravi... Danes vsega tega ni več. Rdečelasi zakrpani avstrijski železničarji leno postopajo po postaji in se menijo v svojem grgačočem narečju.

Prvi kolodvor v Avstriji in že se vidi, kaj je v tej državi slabega: cele trope brezdelnih železničarjev, uradnikov in delavcev pohajkuje, poseda po postaji, po tirih, na peronu... Preveč uradnikov! In ne upajo se jih odpušiti, če ne grozi takoj splošna stavka. In pri višjih mestih je isto: dunajski listi so poročali, da je v železniškem ministrstvu na Dunaju letos pet sekcijskih načelnikov več kot za časa prevrata, ko je imela Avstrija desetkrat več železnice kot danes. Vsak peti prebivalec Avstrije je državni uradnik!... Plačani so zadostno, delati ni treba, kar jih je preveč in tako so ti ljudje preskrbljeni. Država tiska dan in noč bankovce, da jih izplačuje in se tako sama sebe uničuje... To je ena stran takozvanega avstrijskega problema.

Ob Vrbskem jezeru je vse prenapolnjeno, ne dobiš niti postelje za eno noč. Prebivalci služijo kolosalne vsote. Prejšnji teden sta bili dve mednarodni dirki motornih ladij. Če primerjamo s tem ona poletja, ko je bil Korotan pred plebiscitom pod našo vlado, kaka razlika! Za tujski promet takrat nismo prav ničesar storili v inozemstvu, zakaj to, da smo po vseh vaških kolodvorih v Sloveniji izobesili plakat »Koroška Slovenija«, se vendar ne sme imenovati reklama za tujski promet. Sicer pa se danes dela ista napaka: reklame za Bled in Bohinj vise povsod, samo tam ne, kjer bi jih bilo treba objaviti, namreč v inozemstvu. Nemška propaganda pred plebiscitom se je izborna posluževala dejstva, da za časa naše vlade v Korotanu ni bilo tujkega prometa. In imela je prav. Danes so vsaj posamni Korošci, če drugače ne, vsaj finančno zadovoljni, saj jim izborni organizirani avstrijski tujski promet daje dober zaslužek. Tako se polagoma odkriva greh za grehom, ki ga je zakrivila nezmožnost gotovih naših krogov pri plebiscitu.

Pa pustimo temne spomine. Brzovlak nas odvede od Področice za smešno ceno 1.50 din za II. razred do Beljaka. Beljak je danes preplavljen od Italijanov in radi tega silno drag. Lahil se mnogokrat vedo nesramno in tudi tu kažejo svojo takozvano »latinsko kulturo«. Po noči tu lijo in kriče po cestah, policija si ne upa reči besede, v hotelu so ob dveh ponoči žvižgali na ves glas laško himno, češ gostje naj slišijo, da smo mi kulturni tu...
Da je vojna avstrijsko prebivalstvo silno demoralizirala, človek lahko pri vsaki priliki opazuje. Da pa ne bo kdo mislil, da sem pristranski opazovalec, hočem citirati iz podlistka dunajskega »Morgen«-a od dne 28. avgusta t. l. te-le stavke:

»Korošci: prijazno ljudstvo, ki pa menda ni iznašlo dela. Če se bli-

ža praznik, se neha delo že prejšnji dan opoldne. Lekarna v Millstadtu je samo tri ure na dan odprta, pošta tudi ne mnogo dalje, brivec preneha z delom ob pol šestih zvečer, in ljudje trdijo, da se Korošci samo zato tako zelo ogrevajo za priklonitev k Nemčiji, ker mislijo, da bodo smeli ves dan gledati, kako Nemci delajo. Sicer pa bo baje v kratkem sklenil koroški deželni zbor štirindvajseturno opoldansko pavzo...«

Koliko resnice tiči za temi humorističnimi izjavami! Sicer pa ta ljubezen do brezdelja sega tudi daleč k nam. Če primerjamo, koliko časa so obrti in trgovine odprte pri nas ali pa v Nemčiji in Franciji, in kako skrbno, s kakim veseljem se dela tam in pri nas! Kakšna razlika! Če človek prigrabi potujo, ima priliko mnogo primerjati — in kritizirati.

Mnenja sem, da bi naš denar, ako bi Jugoslovani tako pridno delali in urejevali svoje razmere kot Čehoslovaki ali Francozi, danes gotovo ne imel manjše vrednosti kot češkoslovaška krona.

Demoraliziranost Avstrijcev pa se kaže tudi v cenah. In tu naj zopet govori Avstrijec: dunajski »Neues 8 Uhr-Blatt« pravi dne 29. avgusta v članku »Die systemlose Teuerung«, da nastavlja trgovci cene, kakor se jim poljubi. Blago iste vrste in kakovosti stane v eni prodajalni 100 ali pa tudi 200 odstotkov več kakor pri sosedu.

Tako se kaže nesposobnost tega naroda na raznih poljih in ne verjamem, da jim bodo internacionalna posojila kaj pomagala. Ni res, kar trdijo avstrijski listi, da je Avstrija torzo, telo, ki so mu odsekali ude, tako, da ne more živeti. Vzroki, zakaj ne bo nikdar mogla živeti, se dajo tako lepo povedati z avstrijskimi izrazi: Bureaokratismus, Amtschimmel, Schlamperei, Gemütlichkeit...

Pred vojno so morale vse nemške province rediti ta »Herren-volk« in le tako je šlo naprej. Danes je navezano na samega sebe in lastno delo in je v kratkem času pokazalo, da je nezmožno delati in tako živeti.

In kako malo se je spremenilo mišljenje tega ljudstva! Vse še visi na stari dinastiji in na lepih prošlih časih! Na primer v Hofgasteinu sem videl v jedilnici neke vile velike portrete cesarja Frana Jožefa in cesarice Elizabete — Pension Habsburg še vedno ni spremenila svojega imena itd. itd. Ljudje pa so tako kratke pameti, da ne pomislijo, da so prav Habsburžani prvi in edini vzrok vse nesreče, ki jih je zadela.

Kar se tiče cen v Avstriji, lahko mirno rečem, da so sicer tu in tam manjše kot pri nas, toda prav tako pretirane. Ljudstvo izjemajo, da je naravnost neverjetno. In ravno s tem se uničuje najbolj njih valuta, ker se tako rabi vedno več bankovcev.

B-k.

Pismo iz Westfalskega.

Buer Eyle, 27. VIII.

Poročam, da se je danes tukaj v Buer na Westfalskem ustanovilo »Jugoslovensko delavsko društvo«.

To društvo je že osmo te vrste. Ako se pomisli, da je prvo tako društvo bilo ustanovljeno preteklo leto 4. septembra, je to na predele.

Prvo jugoslovensko društvo je bilo ustanovljeno v Buer - Hasselu, kakor že gori omenjeno, 4. septembra 1921. Ono šteje sedaj 126 članov. Drugo društvo je bilo osnovano v novembru 1921 v Selm - Beifang, tretje v Meerbecku, četrto v Sterkradu, peto v Lindfortu, šest v Kecklinghousenu, sedmo v Düsburgu in osmo tu v Bueru.

ni. Prihaja Leons. Pod pazduho poleno, na hrstu ogromno vrečo. Čizik ga ogleduje od vseh strani.

»Odkod pa ti, prijatelj?«

»Odkod, odkod, zima je, po drva sem hodil v sovjetski urad, ki se zdaj peča s statistikom vseh dreves naših sibirskih pragozdov.«

»Kje pa imaš drva?«

»Kje, kje, kaj to niso drva! Vleče izpod pazduho poleno in ga pokaže Čiziku.«

»Kaj pa nosiš v vreči na hrstu?«

»To, prijatelj, so pa resolucije, ki sem jih dobil v uradu, da lahko vzamem iz skladišča poleno.«

»Čizik ga začuden gleda.«

»Čizik ga začuden gleda, za trn vendar!«
»Odpri široko oči in glej, trn je že zaseden!«
Čizik je dvignil oči, široko je odprl usta, popraskal se je za vratom, pa ni več tepel Leonsa.

Čizik stoji sredi arene in tiho poje: »Glej, glej, bil je car, bil je kralj, bil je car, bil je kralj, bil je car, bil je kralj...«

Nas Slovencev je tu v Westfaliji in Porenju čez 30.000. Močno raztreseni smo po vseh krajih. Živa duša se ni brigala pred vojno za nas. Pač so se naši rojaki zbirali tu in družili v cerkveni, takimenovana društva Sv. Barbare, toda ker so vodje teh organizacij po največ Nemci (duhovniki), se na narodnost ni polagalo več pozornosti kot na vero. Sicer onim, kateri so bili v teh društvih, ni manjkalo dušne paše, kakor pravijo, vendar pa so se domovini vedno bolj oddaljevali. Nasledki so se šele sedaj pokazali, ko se je vrnila ona procesija iz domovine, ki je bila v mesecu juniju t. l. tam doli počastiti knezoškofa dr. Jegliča. Splošno se že v teh cerkvenih društvih danes tu ruje proti naši mladji državi in to brez pomisleka, da se s tem grdi lastno domovino tujcu pred očmi.

Jeli smo ustanavljati jugoslovenska društva, kakor že rečeno, ob letu. Vzrok je bil, da je pri cerkvenih društvih komaj kakih 4-5.000 rojakov,

drugi pa so neorganizirani. Sedaj je naša dolžnost, da nastopimo proti takemu početju, dasi nismo teh društev poklicali v življenje, v borbene namene. Povdarjamo, da nismo, kakor »Slovenec« trdi, sovražni cerkvenim društvom, marveč popolnoma neutralna, demokratska organizacija.

V nedeljo dne 3. sept. bodo v Buer ustanovili zvezo teh »Jugoslovenskih društev« in bo središče Buer. O tem in več pa vami bom poročal ustmeno, ko pridem prihodnji teden v Ljubljano prosit Vas in druge rodoljube pomoči in nasvetov.

Omenjam še, da sem s pomočjo nekega nadarjenega nemškega pesnika prevedel na nemški jezik Askerčeve pesmi: »Ponočna potnica«, »Mutec Osojski«, »Tri ptice«; ter Prešernov »Krst pri Savici«. Pripravljam slovensko antologijo v nemškem jeziku. Pa tudi v tem ustmeno. Prosil Vas bom prizanesljive, a pravične kritike.

P. B.

Rešite uradniško vprašanje!

Vprašanje državnih nameščencev sili zopet na površje, ker se enostavno ne da več odložiti z dnevnega reda. Popoln zlom materialnega in socialnega položaja tega stanu pričinja kazati dalekosežne posledice, ki so za državo bolj opasne značaja kot drugi strahovi, katerim se posveča toliko pozornosti in toliko dela. Objektivno lahko trdimo, da se na vodilnem mestu v naši državi do sedaj še niso resno bavili s tem vprašanjem. Kar se je storilo, je bilo delo posamičnih mož, ki so z največjim naporom dosegli uspehe, ki v bistvu položaja niso nič spremenili. Večina zastopnikov naše države ni imela, oziroma ni kazala razumevanja, niti volje objektivno rešiti to vprašanje, dasi bi moral vsak lajik razumeti, da je moderna in po napredku stremelca država uprava nemogoča brez samozaveštnega in poštenega uradništva. Tako smo doživeli da že pričinja padati morala, delazmožnost in ugled državnih nameščencev. Beg najboljših moči iz državnih služb je na dnevnem redu; kdor se le more, se orientira drugod, ker je v to prisiljen v najglobljem pomenu besede.

Poleg popolne materialne bede postaja današnji državni nastavljenec tudi čedalje bolj slepo orodje dnevne politike. Gelde materialne bede nam številke izpred vojne in sedanje dobe kažejo nastalo nazadovanje v naravnost obupni jasnosti. Državni nameščenec, ki je imel pred vojno 300 K mesečnih dohodkov, ima danes 4000 K, Draginja je narasla na povprečno osemdesetkratno predvojno stanje. Državni nameščenec, ki je imel pred vojno 300 K, bi moral imeti danes 24.000 K prejemkov, v resnici pa ima eno šestino. Kdor grozote te številke ne občuti na svoji koži, ta je ne more razumeti. Na žalost je ne razume pri nas široka jugoslovanska javnost z večino zastopnikov celokupnega naroda vred. Glede materialnega položaja so vsi ukrepi, ki so se prakticali doslej z nezadovoljnim povišanjem mesečnih prejemkov brez vsakega pomena, ker so paralizirani vedno z rastočo draginjo, ki daleko presega vse povlške, tako da niso prejemki napram draginji vžlic povišanjem v nobenem razmerju. Gospodarska politika naše države je v jasnem namenu dvigala cene vsem agrarnim produktom in s tem neobhodno povzročila draginjo v državi in tako naprtila državi sami neznoza bremena. Danes se je uvidelo, da je bila ta politika napačna, da ni koristila širokim narodnim masam. Žalibog se je kompliciral naš gospodarski in deloma politični položaj od take mere, da bo treba težkih operacij, da dosežemo delno ozdravljenje. Vžlic temu, da se je draginja namenoma povzročila, se za obstoj državnega nameščenca ni storilo skoro ničesar. To neverjetno lahkomišelnost, ki kaže malo državnikaškega smisla večine zastopnikov našega naroda,

bo država dražje plačala kot marsikatero drugo še tako hudo napako. Propasti državnega uslužbenstva morajo slediti posledice, ki bodo za državo naravnost katastrofalne dalekosežnosti. Poleg materialne bede postaja politična odvisnost državnega uslužbenca čimdalje bolj nezdruživa. Kontrola političnega vladnega aparata od strani moralno krepkega uradništva rapidno pojava in ustvarja s tem nezdruživo polje spekulacij.

Dasi se kažejo znaki, da je pričela vlada globlje uvidevati položaj državnega uslužbenstva, vendar po dosedanjih izkušnjah tudi pri optimistični presoji ne moremo pričakovati zadostne pomoči. Doslej se državno uslužbenstvo v celoti ni učinkovito zavzelo za svoje pravice; ni skušalo doseči skupen in energičen nastop vseh pokrajin. Različen položaj uslužbenstva po raznih pokrajinah, ki izvira iz demoralizacije, ne sme ovirati skupnosti v nastopu za izvajanje človeških pravic državnega uslužbenstva v dosegu kvalitativno in moralno krepkega stanu, ki je glavni steber državne uprave in napredka. Dolžnost državnega uslužbenstva je, da prične obširno propagando za svoje upravne interese. S tem bi se povečalo razumevanje tega važnega vprašanja in prisililo vlado do smotnejših ukrepov. Ako državno uslužbenstvo noče, da samo popolnoma propade in s tem potisne državo v še huje težkoče, potem je zadnji čas, da si z vso energijo izposluje sanacijo svojega nevzdržnega položaja.

S. P.

Politične vesti.

Smrt bivšega črnogorskega generala Vučiniča. Te dni je umrl v Rimu bivši črnogorski general Milutin Vučinič. V balkanski vojni je bil najprej brigadir, pozneje pa divizijski komandant. V svetovni vojni je bil komandant črnogorske vojske, ki se je borila na hercegovski fronti proti Avstrijcem. Pozneje so ga Avstrijci ujeli ter je bil v ujetništvu do končne zmage zaveznikov. Jugoslovanske oblasti so ga kot nasprotnika edinstva in kot zvestega pristaša bivšega kralja Nikole izgnale, nakar je zbežal v Italijo, kjer je po nalogu Nikole vodil protijugoslovensko akcijo. Zadnje mesece je živel v Rimu.

Priznanje hrvatske narodne cerkve. Kakor poročajo iz informiranih krogov, pripravlja vlada medversko zakonsko osnovo, na podlagi katere bo priznana tudi hrvatska narodna cerkev.

Konferenca zunanjih ministrov baltskih držav in Poljske v Revalu je razpravljala o vprašanju razorožitvene konference v Moskvu. Ministri so bili mnenja, da bi mogla biti ta konferenca zelo uspešna, da pa je čas, v katerem naj bi se vršila, neugoden. Veliko važnost ima za države, ki se udeležijo te konference čl. 10 pogodbe Društva narodov, ki govori o integriteti državnega ozemlja članov Društva narodov.

Mussolini o avstrijskem vprašanju. V »Popolo d'Italia« napada Mussolini zunanega ministra Schanzerja, ker je tolažil avstrijskega kancelarja z Društvom narodov mesto da bi se bil okoristil lepe prilike za varstvo italijanskih interesov. Mussolini pravi, da se od Wilsonovega pristaša pač ni moglo kaj drugega pričakovati. Na prihodnji glavni skupščini Društva narodov bodo francoski, jugoslovanski in češkoslovaški uplivi gotovo škodovali italijanskim interesom. V francoskem časopisu se že sedaj opaža Italiji sovražno stališče. Italiji neugodna konstelacija v Društvu narodov grozi z možnostjo, da se približa Avstrija Češkoslovaški.

Francoska delegacija na skupščini Društva narodov. Zastopniki agencije Havas pri Društvu narodov poročajo, da Viviani ni odložil svojih funkcij kot francoski delegat pri Društvu narodov. Viviani, Bourgeois in Hanotoux ostanejo slejkoprej polnomočni zastopniki

Francije. Viviani se iz gotovih vzrokov ne more udeležiti prvih sej glavne skupščine ter je francoska vlada zato imenovala četrtega delegata v osebi senatorja de Jouvanela. Francosko delegacijo tvorijo na letošnji glavni skupščini: Bourgeois, Viviani, Hanotoux, senator de Jouvanel in Raynald ter poslanca Noblemaire in Barthelemy.

Imuniteta bivših madžarskih magnatov. Kakor poročajo z Dunaja, je najvišje madžarsko sodišče odločilo, da uživajo bivši magnati popolno imuniteto. Z ozirom na ta sklep so opozorili Karolyjevi zagovorniki vlado, da je na ta način imun tudi Karolyi, ki je obtožen veleizdaje.

Francoski dnevnik v Budimpešti. Te dni je izšla v Budimpešti prva številka francoskega dnevnika »L'Echo du Danube«, ki ga vodi F. de Gerando. V inozemstvo se razpošilja potem zrakoplovne pošte.

Nov Stinnesov dnevnik. Iz Berlina poročajo, da so izdajatelji dnevnika »Tägliche Rundschau« vsled materialnih težkoč naprosili H. Stinnesa, naj bi prevzel nadaljno izdajanje lista.

Vprašanje vojnih zločincev. Veleposlaniška konferenca je poslala nemškemu poslanstvu v Parizu noto, v kateri protestira proti obsodbam najvišjega nemškega sodišča v Lipskem, ki je izreklo premile obsodbe vojnih zločincev. Noto očita nemški vladi neloyalno justico. Končno izjavlja, da bo po potrebi sama zasledovala vojne zločince na podlagi pravice, ki jo ima po mirovni pogodbi.

Lloyd Georgejevi spominki. »Weekly Dispatch« poroča, da je določil Lloyd George honorar za svoje spomine v znesku 100.000 funtov šterlingov za dobrodelne namene.

Boljševiška justica. Iz Helsinkia poročajo, da so sovjetske oblasti par dni pred obsodbo socialnih revolucionarjev odvedle njihove žene v Jaroslavl, kjer so jih zaprle v ječe in prisilne delavnice.

Nota boljševiških upornikov moskovski vladi. Vodja uporne boljševiške vojske Petrov je poslal svojski vladi noto, v kateri ji sporoča svoj politični program. Petrov izjavlja, da sta on in njegova vojska ostala zvesta komunističnim načelom, zahteva pa od vlade: volilno svobodo, svobodo tiska in govora, otvoritev rudnikov v Uralu, sklepanje trgovskih pogodb z drugimi državami v svrhu pozidja ruske trgovine in industrije ter vojaške reforme.

Coxovi načrti. Diplomatični sotrudnik londonskega lista »Daily News« je imel daljši razgovor z bivšim kandidatom za predsednika Zedinjenih držav Coxom, ki je med drugim izjavil, da je prepričan, da bo Hoover kot član reparacijske komisije privedel reparacijski problem do končnoveljavne rešitve. Iz svojih razgovorov z evropskimi državniki je dobil utis, da je možno premostiti prepad med francoskimi zahtevami in nemškimi plačilnimi zmoglostmi. Za rešitev pa je potrebna avtoritativna repatrijska osebnost. Zato se je odločil, da se bori za udeležbo oziroma sodelovanje Zedinjenih držav. Cox je nadalje izjavil, da se bo sedanja nemška vlada po njegovem mnenju obdržala pri vsem težavam in da ga je zlasti iznenadilo zaupanje, ki si ga je pridobil predsednik Ebert v veliki industriji.

Gdanska vprašanja in Društvo narodov. Iz Ženove poročajo, da je dospela tja gdanska delegacija pod vodstvom predsednika Sahma. Pred svet Društva narodov pridejo predvsem vprašanja o finančnem položaju svobodnega mesta, kontrola Visle na gdanskem ozemlju in pristanišča za poljske vojne ladje v gdanski luki.

ITALIJANSKI INDUSTRIJCI PROTI CARINSKI UNIJI Z AVSTRIJO.

Rim, 1. septembra (Izv.) »Tribuna« priobčuje razgovor s poslancom Olivettim, tajnikom Zveze italijanskih industrijcev. Olivetti se ostro izraža proti načrtu carinske unije z Avstrijo, ker bi bila ta unija v veliko škodo Italiji. Italija bi morala prevzeti v tem slučaju seveda tudi vse obveznosti avstrijske republike in bi obenem prišla lahko v konflikt z državami, ki imajo odškodninske terjatve napram Avstriji. Carinska unija bi torej bila Italiji bolj v škodo, kakor v korist.

PRED NOVIMI VOLITVAMI.

Beograd, 2. sept. (Izv.) V političnih krogih se vzdržuje vest, da bodo v doglednem času razpisane nove volitve za narodno skupščino. V radikalnem klubu obstoja struja, ki z vseni silami deluje na to, da se ta skupščina razpusti in razpiše nove volitve, ker se od teh novih volitev pričakuje, da bodo znatno razčistile politični položaj. Po informacijah iz demokratskih vrst, demokrati za nove volitve niso navdušeni.

OBIŠČITE

II. LJUBLJANSKI VELESEJEM!

Albanija kot samostojna država.

Herman Wendel priobčuje v »Prager Presse« vestransko zanimiv in informativen članek o albanskih razmerah. Njegova glavna izvajanja so nastopna:

Ako čita srednji in zapadni Evropejec, da se v kratkem vršijo volitve v albanski parlament, ali da so v albanskih šolah uvedli esperanto kot učni jezik, ali da je dospel njegova ekscelencija albanski minister za javna dela v Berlin ter se nastanil v hotelu Excelsior, lista zadovoljno naprej in misli, da je Albanija država, ki se v političnem oziru komaj razlikuje od svojih sosednjih Jugoslovij in Grške. Toda Lassalle je nekaj rekel: Politične forme se ne morejo poljubno kakor etiketa nalepiti na vinske steklenice. Politične forme so poseben izraz dejanskega položaja. Tako ne more nobena sila na svetu prilepiti na kak narod etikete »neodvisna država«, ako ni za to notranjih pogojev.

Vse to velja za Albanijo, ki se je rodila prvič leta 1913 na londonski konferenci in sedem let pozneje ponovno na konferenci Društva narodov. Najbrž niso imeli gospodje diplomati v nobenem slučaju jasnega pojma o notranjem bistvu »evropskega Tibeta«. Albanski državi manja okostja; družab, razredni in narod. samozavest. Poleg pomanjkanja državne in narodne samozavesti se ločijo Albanci medsebojno po dveh popolnoma različnih narečjih in po številnih podnarečjih, po treh veroizpovedanjih itd. V zadnjih 2 tisočletjih se niso toliko razvili, kakor so se njih sosedje v zadnjih dveh stoletjih. Vsa njihova civilizacija je pravzaprav repetitivna puška.

Svobodna plemena v severnoalbanskem gorovju živijo še danes na taki stopnji, ki so jo Germani za časa Cezarjevega spisa »Bellum gallicum« že davno preživeli. Zgodovina pa ne pozna skokov preko tisočletij. Tu je še vedno krvno maščevanje, sužnost ženske, patriarhalne hišne zadruge podlaga sloveškega sožitja. Vsako pomlad in vsako jesen se ponavljajo arnavtski napadi na Staro Srbijo. Arnavti ubijajo kmete, požigajo vasi in uropajo vso živino. Ker je zadel vsak poskus razorožitve neprestanih upornikov ter zgradbe cest in železnic v svrhu njihove ukrotitve na krvav odpor, bi mogla albanska država ukrotiti upornike le s pomočjo tuje vojske sil. Ko je prišlo Wied med svetovno vojno sanjal o povratku na »svoje« prestol, je obenem želel, da bi ostali desetletji avstro-ogrskih vojakov še nekaj let v Albaniji.

V kolikor se sploh more govoriti o kakih albanski politiki, je treba vedeti, da je niso vodila nikdar severnoalbanske plemena, dasiravno nastopa v njihovem imenu par v Italiji izoliranih katoliških duhovnikov, kakor n. pr. škof Bundi in vsi voditelji mohamedanskih tolp. Težišče albanske politike leži v srednji Albaniji, kjer evete še vedno srednji vek. Tu je Abdul Hamid gospodar nad sto vasm, tu se razprostira v rodovitni obrežni in redni ravni vlepsestvo z nad 50-60.000 hektarjev, tu živitarji usmiljenja vredni koloni, ki imajo na sebi komaj srajco. Fevdalne rodbine imajo v svojih rokah vso politično oblast. Par rodbin, kakor Toptani, Brioni, Frasheri, Vlora tvorijo albansko državo! Le temeljita osvoboditev kmeta more položiti trdne temelje albanski državi. Člani albanskega fevdalnega razreda so sicer pripravljeni prilagoditi se dvajsetemu stoletju v toliko, v kolikor upliva nanje italijanski imperijalizem in angleški kapitalizem, toda o kakih agrarni reformi nočejo vedeti ničesar. Albanska država naj bo »njihova« država, prava fevdalna anarhija. Upora s strani zavednega meščanstva se jim ni treba bati, ker so mali kramarji popolnoma odvisni od njih. Resnično albansko meščanstvo je le v italijanski, egiptski in ameriški emigraciji.

Medzavestna komisija je ravno kar ustavila svoje razmejitveno delo ob jugoslovansko - albanski meji ter prešla na grško - albansko mejo, tako da ostane za to jesen in zimo med Jugoslavijo in Albanijo nevtralna cona kot nevarna operacijska baza za arnavtske upade v Srbijo. V bližnji bodočnosti ne bodo obratili pozornost na Albanijo samo nemiri v tej coni ampak tudi druga vprašanja kakor na primer končnovaljavna državna oblika, tekmovalstvo raznih kandidatov na albanski prestol, personalna unija med Jugoslavijo in Albanijo, pristop Albanije k mali antanti itd. Pravilno sodbo o dogodkih bi mogli imeti samo oni, ki so mu znane socialne razmere v Albaniji.

OBIŠČITE
II. LJUBLJANSKI
VELESEJEM!

Pravni vestnik.

[Konec.]
V priloženem slučaju je toženi vojni erar terjatev izrecno prisal in se je izdala priznalna razsodba. Toženi vojni erar je bil zastopan po finančni prokuraturi kot pravni zastopnik erarja. Naloga finančne prokurature, ki ima v vsakem pogledu varovati gnotne koristi države (§ 1, točka 2. navedbe skupnega ministristva z dne 9. marca 1898, št. 41 dr. zak.), je bila, da ukrene vse potrebe, da se makaze pravčasno dolžna svota in se tožitelj in upnik obvestila o makazilu. Da je bilo tako postopanje finančne prokurature potrebno v korist po njej zastopane erarja in da ravno nasprotno postopanje ni bilo v interesu države, je razvidno iz tega, da tožejo sedaj po nepotrebnem tudi 6% obrast od 15. julija 1921 naprej in to od znaatnega zneska čez 80.000 K. Tudi ni v kakem slučaju izključena možnost, da bi vsled nasprotnega pasivnega zadržanja terjatev proti erarju celo zastarala in da bi bila država eventualno potom s zopetnimi stroški združene tožbe prisiljena povrniti upniku škodo, pri čemer se opomni, da bi odškodninska tožba proti državi bila v zmislu čl. XII. zakona z dne 20. decembra 1867, št. 145 dr. zak., ki tako tožbo le proti upravnim uradnikom izključuje, dopustna.

Rekurzno sodišče poudarja končno v izpodbijanjem sklepu, da se je na isto pravno stališče postavilo tudi bivše vrhovno sodišče v svoji plenarni odločbi (z dne 18. junija 1901) Spr. R. št. 173 GUNP št. 1465. Nevzdržnost te vrhovne odločbe, kateri se je najbrže le priključilo rekurzno sodišče, je dokazana že po zgoraj izvedenem. Njena nevzdržnost se močno napada v literaturi (glej navedbo dotične literature v Neumannovem komentarju izvršilnega reda pri § 15) in se je celo zahtevalo zakonite odločbe proti njej.

Rekurzno sodišče tudi poudarja, da je toženi vojni erar neposredni dolžnik in ne tretjodolžnik (§ 295 izvrš. r.). Niti pri izvršbi po § 295 izvrš. reda se ne zahteva od upnika, da bi prošil za kako poprejšnje makazilo pri oblasti, nego sodišče mora dostaviti tej oblasti izvršilni sklep in oblast sama ukrene makazilo izplačila.

Glede navedene plenarne odločbe vrhovnega sodišča opomni tudi še, da po njej le določbe prvega dela drugega oddelka izvršilnega reda, ki uravnava izvršbo v svrhu terjatja denarnih terjatev, nujajo vporabe, ako upnik proti erarju prisoljeni denarni znesek v parničnem roku ni bil od oblasti nakazan. Iz tega sledi, da če je bil erar obojen na izročitev kakšne stvari, ki je prišla neopravičeno v njegovo posest ali last, ako gre tedaj za izvršbo v smislu § 346. izvrš. reda, ni potreba poprejšnjega makazila oblasti. To izreka odločba vrhovnega sodišča z dne 21. maja 1901, Pravnik (časnik) 1901, str. 1718. Glej tudi Neumann: Exekutionsordnung pri § 346. izvrš. reda. Iz navedenega pa tudi sledi, da pri izvršbi v zmislu § 346. ni treba nikakega poprejšnjega zaslišanja filaksa, kakor naj bi bilo po splošnem mnenju rekurzno sodišča potrebno.

Res je dovolj, da se izplačila erarja zavlačujejo že vsled potrebne uradnega makazovanja po dotičnih oblastih in da so njegovi dolgovni izkazali (Holschulden) in ne domesni dolgovni (Bringschulden); še nadalje ne zapreke staviti in dolžnosti nalagati upnika, je zato popolnoma odveč in kakor pokazano po zakonu neutemeljeno. Kredit in ugled države zahteva da se njeni dolgovni proti privatnikom, zlasti ki so že po sodnem izreku likvidni, poravnajo v določenem roku.

Ko sem že določil predstojatelja izvajanja, se mi je dostavila št. 9-12 Slovenskega Pravnika I. L. v kateri se objavlja na straneh 266. in nast. odločba (brez navedbe datuma) našega oddelka stola sedmorice, ki pritrjuje nazoru deželnega sodišča v Ljubljani, da v izterjanje denarnih terjatev izvršba na državno premoženje po upravnih predpisih, kakor tudi po načini izvršilnega reda ni dopustna, če ni zahtevalo upnik popreje skušal doseči nakazilo plačila pri pristojnem nakazilnem uradu. Tudi v tem slučaju je erar (železn.) neposredni dolžnik zahtevaločega upnika. Ta odločba sedmorice po izjavljanju v mojem članku seveda ni pravilna. Obe odločbi, le-ta kakor v članku navedena namreč preareta, da ne gre za izvršbo v zmislu § 295. izvrš. r., po katerem vodi zahtevalo upnik izvršbo le pred svojo domo, niti na terjatev, ki pristaja baje temu dolžniku proti erarju. Tu je seveda treba postopovanja nakazilne oblasti, da se ugotovi, koliko ima in če ima dolžnik sploh kaj terjati od erarja ter ako je izvršba na njegovo terjatev sploh dopustna. Pa še v tem slučaju ne predpisuje § 295, da mora zahtevalo upnik zahtevati pred izvršbo nakazilo, nego le da mora izvršilno sodišče dostaviti sklep nakazilni oblasti ter na predlog zahtevaločega upnika tudi likvidacijski oblasti, ki je mora, če je to predlagatelj, navesti. Ako je pa erar sam neposredni dolžnik, ako je bil pravomočno obojen in je terjatev tožnikovo tedaj je sodišče spoznalo kot pravilno in jo likvidiralo, zakaj naj bi bilo potem še potreba zahtevati po upniku nakazila in likvidacije pri pristojni oblasti? Erarja je dan rok za poplačilo terjatev in dies interpellat pro homine velja v takem slučaju tudi za erar. Upnik stori še odveč (§ 1234 o. d. z.), ako opominja, kakor v slučaju, ki ga navedam zgoraj v članku, vojaško intendature, komando in finančno prokuraturo, naj se mu poplača dolg.

Članek je pisan s najboljšim namenom! Glede kazne in otežbo dosega plačila za blago, dobavljeno erarju, se dobavitelj čisto pritožuje. Temu pa ni ne smelo biti tako. Le pravilno in kulantno postopanje katerikoli oblastev, bodisi vojaških kakor civilnih, v zadevah državljanov pripomore da zmagajo prava ljudska in država.

Četverosporazum.

NESOGLASJA MED ČEŠKOSLOVAŠKO IN POLJSKO ODSTRANJENA! VSTOP POLJSKE V MALO ANTANTO.

— Praga, 1. septembra. (Izv.)

Konference državnikov male antante so zaključene. Dosežena je popolna soglasnost med vsemi udeležniki. Diference, obstoječe dosedaj med Prago in Varšavo, so bile po posredovanju jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Ninčiča v načelu in de facto odstranjene. Ustanovljen je četverosporazum. Poljska pristopi kot član male antante z vsemi pravicami in obveznostmi, ki sedaj veljajo ostale članke tega sistema držav. Popolna soglasnost je bila dosežena med zunanjimi ministri pod velikim vplivom avstrijskega problema nasproti italijanskim načrtom. Konstatirano je, da je ideja rešitve avstrijskega problema po italijanski koncepciji stopila popolnoma v ozadje. Avstrijsko vprašanje je tvorilo važno točko razprav konference državnikov male antante. Izdelani so načrti za sanacijo Avstrije. Zaključki ministrov zunanjih zadev bodo v kratkem predloženi vsem vladam četverosporazuma v odobrenje. Načrti sanacije Avstrije bodo predloženi skupno skupščini društva narodov v Genovi.

Telefonska in hrzajavna poročila.

ITALIJA PRED NOVIMI VOLITVAMI?

— Rim, 1. septembra. (Izv.)

Včeraj je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o eventualnem razpustu parlamenta in razpisu novih volitev. Dasi še ni bilo ničesar definitivnega sklenjenega, vendar je računati s tem, da bodo v kratkem razpisane nove volitve v parlament. Ministrski svet je razpravljal tudi o avstrijskem problemu, vendar pa ni prišel do nobenih definitivnih sklepov.

ODHOD AVSTRISKEGA ODPOSLANCA IZ RIMA.

— Rim, 1. septembra. (Izv.) Delegat avstrijske vlade dr. Schüller, ki se je pogajal z italijanskimi državniiki glede carinske in denarne unije z Italijo, odpotuje jutri, v soboto iz Rima, da poroča kancelarju Seiplu o dosedanjih rezultatih pogajanj z italijanskimi vladnimi krogi.

AGITACIJA PROTI GRŠKEMU KRALJU.

— Atene, 1. septembra. (Izv.) Radi neuspehov grške armade v Mali Aziji, zlasti pa z ozirom na poraz, ki ga je te dni doživela grška vojska na fronti proti Turkom, je nastalo med prebivalstvom silno razburjenje in velika nevolja, ki je naperjena v prvi vrsti proti kralju Konstantinu, kateremu se očita, da je osebno kriv vseh vojaških neuspehov. Te dni so se vršile v Atenah in po vseh večjih grških mestih burne demonstracije proti kralju. Mnogi se razjarjena kričala »Proč s kraljem Konstantinom, ki tira Grško v propast!« Stališče kraljevo je omajano.

POLJSKO-ROMUNSKA ALIJANSA.

— Varšava, 1. septembra. (Izv.) Šef poljske republike Pilsudski odpotuje v Bukarešto 6. t. m. Kakor za-trjujejo v političnih krogih, ima poset generala Pilsudskega ta namen, da se sklene in podpiše zveza med Romunijo in Poljsko. Ta zveza bi imela v prvi vrsti obrambni značaj proti boljševiški Rusiji.

Borzna poročila.

— Zagreb, 2. septembra. Prosti promet. (Kurzi v kronah.) Curth —, 72.—, Pariz 27.50, 28.70, London 1690.—, 1710.—, Berlin 30.—, —, Dunaj 0.51, 0.53, Praga 12.40, 12.50, Trst —, 16.60, Newyork 366.—, 372.—, Budimpešta 17.—, 19.—, Valute: dolar —, 3.70.

— Curth, 1. septembra. (Preko Dunaja.) Zagreb 1.40, Dunaj 0.007, Budimpešta 0.27, Berlin 0.40, Praga 17.20, Milan 23.125, Pariz 40.80, London 23.465, Newyork 5.26.

— Milan, 1. septembra. Zagreb 5.96, Berlin 1.60, Praga 76.—, Pariz 176.50, London 102.—, Newyork 22.80, Curth 434.—.

— Praga, 1. septembra. Zagreb 31.50, Dunaj 3.878, Berlin 2.30, Milan 130.50, Pariz 230.—, London 133.50, Newyork 30.—, Curth 505.—.

— Curth, 1. septembra. (Direktno.) Zagreb 1.449, Berlin 0.49, Milan 28.49, London 28.479, Pariz 40.89, Newyork 5.216.

— Trst, 1. septembra. Beograd 23.50, Berlin 1.68, Praga 77.25, London 102.25, Curth 434.—, Pariz 176.85, Newyork 12.80.

— Curth, 2. septembra. (Predborza.) Zagreb 1.40, Berlin 0.43, Budimpešta 0.24, Dunaj 0.007, Praga 17.25, Milan 23.20, London 28.49, Pariz 41.15, Newyork 5.26.

Vest, da je Poljska vstopila v malo antanto, pozdravljamo z največjim zadoščenjem, ker je s tem položen temeljni kamen za mogočno zvezo, ki naj v bodočnosti družijo vse slovanske države v silno obrambno falango proti vsem sovražnim navalom. Nadejamo se, da je z vstopom Poljske v jugoslovansko - češkoslovaško - romunsko zvezo, za večno spravljen s sveta tudi poljsko-češki spor, ki je doslej znatno zaviral intimitetne odnose med obema brat-skima državama.

ln ako se je sporazum sklenil po posredovanju našega ministra zunanjih del dr. Ninčiča, je to zasluga, ki jo je treba zabeležiti in posebno poudariti, ker je ta uspeh največje politične važnosti.

Ideje, ki so jih oznanjali apostoli slovanske vzajemnosti, so se jele uresničevati v trdni zvezi so sedaj tri svobodne slovanske države: Češkoslovaška, Poljska in Jugoslavija. Dal bog, da bi v kratkem vstala iz groba še prenovljena in prerajena Velika Rusija, ki je tudi poklicana, da vstopi z nesrečno in zapeljano Bolgarsko v to kolo, s čemer se bo izpolnil vekovni sen najboljših in največjih sinov vseh slovanskih narodov.

Tečaj Dunajske elektné borze z dne 1. septembra. Julišid 440.000. Credit 41.000. Sev. železnice 11.000.000. Državne železnice 1.230.000. Alpinke 551.000. Krupp 360.000. Rima 500.000. Škoda 860.000. Trboveljske 318.000.

Kultura.

— Svečana predstava v opernem gledališču na čast udeležencem II. ljubljanskega velesaja, ki je bila javljena za danes ob 20. uri zvečer se začne že ob pol 20., na kar opozarjamo cenjeno občinstvo.

— Lillom. Vse sejske dni priroja Narodno gledališče predstave na čast udeležencem II. velesaja v Ljubljani. V nedeljo dne 3. t. m. se vprizori v dramskem gledališču učinkovita in nenavadno originalna drama slovečega dramatika Molnarja. Sedjoja iz sedmih slik, katere se gode daloma na zemlji in deloma v nebesih. Lillom, simpatičen vagabund, po poklicu hlapec pri vrtiljaku, umrje na tragičen način. Ponj pride nebeska policija, vzbudi ga in odvde v nebesa, od tu ga spremi zopet na zemljo k zapuščenim vdovi in hčerki, kateri prinaša mrtvi oče žudovit dar, zlato zvezdo, ukradeno z večernega neba. Veletipičen je zapeljivec glavnega junaka. Zelo zanimive so tudi ostale osebe, ki so slikane vse globoko resnično. Igro imenuje avtor predmetno legendo. Igrala se je po vseh večjih evropskih odrh ter imela povsod sijajen uspeh.

— Gledališče velesaja »Deveta dežela«. Spored 2. in 3. septembra: 1. »Gospodična I.e., plesni prizor; 2. »Don Pasquale, groteska; 3. Danses modernes, gg. Edit in Gaillard; 4. »Dnevi našega življenja, dramski prizor s petjem; 5. »Spominski dan, tragedija starosti; 6. »Vanjka-Tanjka, šaljiva pesmica z Dragošičkega; 7. Slike iz Kavkaza z nacionalnimi plesi; 8. Salonski zbor bratov Zalcev v nezasišlanem repertoarju; 9. »Je sais que vous êtes folle, uprizorjena francoska romanca; 10. »Umorila, poljoča slika žanra »primitiv; 11. »Horovode ali kmetijske igre na Ruskem s petjem in narodnim plesom. Osebe: ge. Spiler (sopranistinja), Valjeva in Marinici (mezzosopranistinja), Kartič (altistinja), Abramova, Nikolajeva in Turgenova (plesalke), Karjara (igralka in plesalka); gg. Valič (tenorist), Voron (baritonist), Ciganov (basist), Oolovin in Morkov (plesalca), Lobodinski (režiser in plesalec), Šenkurov (komik, pevec in igravec), ge. Edit in Gaillard (moderni plesalci); mešani zbor, dirigent g. Boldirev. 20 oseb »Conferencjez, g. Danilo, Režiser g. Putjata, slikar ga. Zaharova. Orkestril »Balalajke« in društvo »Sokol«. Začetek ob 20. zvečer V ponedeljek nove točke za prvi nastop novih moči.

— Zgodovinska razstava slovenskega slikarstva, katero je finansiral II. ljubljanski velesajem, priredila pa Narodna Galerija, se odprla ob začetku velesaja v prostorih ljubljanske obrtne šole v prvem nadstropju. Na njej bodo razstavljene slike iz najstarejših dob, od katerih moremo zasledovati dela slovenskih umetnikov, pa do srede XIX. stoletja. Nepriznakovano dobro boeta zastopani dobni baroka in rokoka, manjkalo pa tudi ne bo naše renesančne slike in slike iz biedermeierske dobe. Aranžma razstave je zgodovinski. Ta prireditev bo gotovo najlepša senzacija izmed prireditve velesaja, zato naj si razstave gotovo nihče ne pozabi ogledati, ker bo zelo kratek čas odprta (do 12. t. m.).

Prijeten jajčast okus

je znak testenin »PEKATETE«. Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so vse izdelane iz enakega testa.

Gospodarstvo.

V VEDNOST IN POJASNILO.

To dni nam je poslal g. Anton Kajfež, veletržec iz Kočevja, v imenu ožje akcijskega odbora za gradnjo železnice Kočevje — Brod Moravica zanimivo spomenico. V njej pojasnjuje »čim točnejšo sliko stanja tega vprašanja kakor tudi dosedanjega dela za zvezo Slovenije z morjem.« G. Kajfež poudarja, da se akcijski odbor ni opiral na nobeno politično stranko, ker je to gospodarsko vprašanje treba reševati in rešiti iz občeja vidika javnih splošnih koristi za sedaj in bodočnost. Zanimivo je popisovanje vseh potov, intervencij, korespondence itd., ki jih je opravil gotovo zelo vnet in živahen odbor vedno le v pripravi, podprtem s sodbami odličnih strokovnjakov in prošnjami interesiranega naroda, da se bori za najboljše in najkoristnejšo rentabilno prago, ki bi bila blagor cele Slovenije. G. Kajfež odklanja vsak neumestnen očitke, da hoče biti on podirač sedaj, ko sta v ponovno predlog, da naj odločijo, kje naj se gradi definitivna praga, samo strokovnjaki v železniškem vprašanju na licu mesta v terenu in brez dnevne politike. G. Kajfež končno tudi odklanja očitke, kakor da bi delal on prav to železnico zase in da se drugi ljudje za njo niti ne zmenijo. Sklepije se na ministrski svet, na slovenska ministra v dokaz resnice, da toliko in toliko ljudstva hoče to železnico v smislu Musilovega projekta in praga, ob kateri on, Kajfež, nima niti »flike« svojih posestev. Poudarja še, da ostane mnogo krasnih krajev brez železnice. Zategadelj kljče ob koncu, naj se ne zamudi časa z odlašanjem, naj se osnuje odbor delavnih ljudi, da se naj naši poslanci zavzamejo z vso silo, ker se ne sme mlrovati in bi malomarnost le škodovala. On sam pa se ne sme več siliti v ospreidje. Ta svoja, v resnici le stvarna pojasnila, zaključuje Anton Kajfež s poudarkom, da je s to opozoritvijo izvršil samo svojo dolžnost. To mu tudi verjamemo, ker njegova izredno živahna požrtvovalnost v tem vprašanju gotovo ne izhaja iz kalnega vira osebne in lastne sebičnosti. Ta nelpi argument naj bi opustili tudi nasprotniki njegove proge. Mi pa smo radevolje prinesli ta kratk izveček Kajfeževega pojasnila, stoječ in vstrajajoč na našem prvotnem in vedno istem stališču, da ne gre ne za Musilovo, ne za Klodič - Hrovatovo traso, pač pa za v resnici in v splošnem gospodarskem oziru najboljšo zvezo Slovenije z morjem.

— Trg z usnjem in surovimi kožami. Položaj trga z usnjem in surovimi kožami se je znova poostiril. Danes ne nominiramo cen posamičnih vrst ter samo poudarjamo, da je vprašanje po splošnem, posebno po tehkih podplatih, kakor gornjem usnju, silno pereče, da domači tovarnarji komaj zadostno krijejo s tem blagom. S strani teli se zahteva višje cene kakor v prejšnjem tednu iz vzroka, da se srove kože in materialja, ki spadajo k strojenju, zelo draže. Tudi domača čevljarstva industrija v Sloveniji je preobložena z naročili in to že za prihodnje mesece, katerih pa ne more prezevati, ker se ne ve, kako se bo pridobivala materialja.

— Potovalni košarski tedni za Slovenijo v Ljubljani (Tehniški srednja šola). Vpisovanje na tem zavodu se bo vršilo dne 14. septembra. Redni pouk se prične dne 15. septembra t. l. ob 8. Košarski tečaj za ljudskošolske učitelje za rokotvorni pouk na osnovnih šolah se prične dne 2. oktobra t. l. Vsa podrobna pojasnila daje vodstvo tečajev.

— G. Novo tržno ceno v Mariboru. Tržne cene, veljavne od 1. septembra, se ne razlikujejo dosti od zadnjega tržnega cenika. Meso je nekoliko ceneje (za 1 D), zato pa je poskočila cena svinjini od 3, do 4 D (m. pr. slanina sveža od 35 na 37, prekajena od 36 na 40, mast od 37 na 40 D. Čeprav je cena živini za izdelovanje klobas skoro za polovico padla, so cene v klobasnih izdelkih poskočile od 3 do 4 D za kg. Tudi kože niso postale ceneje. Novo podgrezje izkazujejo cene špecerjskega blaga (kava od 50 na 53 D, sladkor od 19 na 20.50 D). Pri žitu je cena poskočila le pri pšenici od 4.50 na 5 D. Moka je vsesokoli dražja povprečno za pol dinarja (0 od 7.50 na 8 D, 6 od 6.50 na 7 D). Krma je poskočila od 200 na 235 do 250 D, slama od 137 na 180 D. Podražila so se tudi drva povprečno na 30 D. Druga živila: mleko, sir, zelenjava se vzdržujejo pri starih cenah.

— Gradbena akcija v Mariboru. Iz Maribora: V ponedeljek popoldne se vrši na okrajnem glavarstvu važen sestanek državnih nameščencev, da se razjasni vprašanje gradbe lastnih domov po vzoru Ljubljane. V torek se vrši istotam posvetovanje odbora Gradbene akcije z zastopniki denarnih zavodov, da slednji pojasnijo, kaj vse so do zdaj storili za gradbeno gibanje in olajšanje stanovanjske bede v Mariboru, in ali hočejo denarni zavodi podpirati vsaj sedaj gradbeno akcijo, ali vstrajajo še nadalje pri dosedanj pasivnosti. Uspeh teh konferenc bo velikega pomena za Maribor. V sredo se vrši v prostorih Mar-Štance važna odborova seja, ki se bo pečala z rezultati obeh omenjenih posvetovanj ter med drugim določila tudi sklicanje gradbene ankete. Pred anketo se vrše posvetovanja z zastopniki železniške in poštne uprave, kateri imata polno nesprekrijenega poobla.

II. Ljubljanski velesojem.

Slovesna otvoritev velesojem.

Pomen velesojem. — Minister trgovine omenja kulturne in gospodarske uspehe Slovenije. — Častitke zastopnikov tujih držav.

Danes ob 10. dopoldne je bil na najslavnejši način ob navzočnosti visokih dostojanstvenikov, zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, zastopnikov zagrebške in ljubljanske trgovine, industrije in obrti, zastopnikov važnih pridobitnih in gospodarskih korporacij otvorjen II. ljubljanski velesojem. Nad sejmšišče se je razvijalo krasno jesensko sonce, vse je bilo nekako praznično. Po glavni pasaji so vtrale državne zastave in zastave držav, ki razstavljajo na velesojem. Pred pričetkom otvoritve so razstavljali dokončali še glavna dekorativna dela. Splošno je sejmšišče krasno, na vse navzoče je napravilo najgloblji vtis, zlasti kar se tiče arhitektonskega in umetniškega vidika. Navzoči naši gostje so odkrito priznavali, da imajo naši arhitekti in inženirji zelo dober okus, da znajo združiti naravno krasoto tirolskega drevovalca z umetniškim okusom.

Kmalu po 9. uri so se začeli zbirati javni funkcionarji, zastopniki trgovstva, industrije in obrtništva. Pri slovesni otvoritvi so bili med drugimi poleg onih v pozdravnem govoru predsednika velesojem g. Fr. Bonača omenjenih visokih dostojanstvenikov navzoči tudi: naš prijatelj Herman Wendel, zastopnik »Frankfurter Zeitung« Jakob Altmaler, glavni berlinski dopisnik londonskega »Manchester Guardian«, dalje so bili navzoči zastopniki sodne uprave: šef oddelka za pravosodje dr. Janko Babnik, predsednik deželne sodišča dr. Oton Papež, dvorni svetnik M. Gabrijelečič, državni pravdnik dr. Rogina, številni so bili zastopniki politične uprave, dalje zastopniki Trgovske zbornice Ivan Knez, tajnik dr. Murnik in dr. Windischer, zastopnik Obrtne zveze Engelbert Franchetti, navzoči so bili tudi zastopniki zagrebških trgovcev in industrije, tako Š. Alexander za zagrebško Trgovsko in obrtno zbornico, Marko Bauer, zastopnik Zveze Industrijev v Zagrebu, dalje zastopnik zagrebškega društva za promet tujcev tajnik Dragumnovič ter za zagrebški velesojem podpredsednik Mirko Sarčević in tajnik dr. Stipe Buč. Zvezo Industrijev v Sloveniji so zastopali veleindustrijev Vinko Majdič, Dragotin Hribar in tajnik ing. Šušljik. Železniško upravo so zastopali, za državne železnice nadzornik Negovetič, Južno železnico pa glavni ravnatelj Bračič, viš. nadzornik Pregelj, ravnatelj Vidic, ravnatelj Šega in nadzornik Ludwig. Bili so dalje navzoči rektor univerze dr. Gojmir Krek in univ. prof. dr. Gavazzi. Za pošto upravo je bil navzoč poštni ravnatelj dr. Debeljak. Češkoslovaško Ligo je zastopal predsednik dr. Karel Triller. Otvoritvi pa je dal prisostvoval tudi general Majster ter šef oddelka ministrstva trgovine za Slovenijo dvor. svetnik dr. Rud. Mara.

Kmalu po 10. uri je na dano znamenje pozdravil navzoče predsednik ljubljanskega velesojem g. Fran Bonač.

GOVOR PRED. IVANA BONAČA.

Imenom predsedstva celokupnega odbora ljubljanskega velesojem si stejem v prijetno dolžnost, Vas, veleocenjena gospoda, ob otvoritvi druge naše prireditve, kar najprisrčneje pozdravim!

Uspehi, ki ga je imel pokazati naš lanišnji velesojem, prvi v naši osvoboditvi, dokazuje, da je bil nad vse sijajen, tako v moralnem kakor tudi v gospodarskem oziru. V moralnem, ker se je izkazal velesojem kot najučinkovitejša propaganda za medsebojno zblizanje in spoznavanje odtujenih si delov naše kraljevine, v gospodarskem, ker so na svoj račun prišli v enaki meri tako razstavljalci, kakor tudi kupci. Sklepe, ki se štejevali kupčije in navezali mnogobrojni trajni trgovski stiki. Zlasti poživljajoče je vplival I. ljubljanski veliki sejem na našo industrijo, ki se je baš nahajala v precejšnji stagnaciji. Sejem je odprl nova tržišča njenim izdelkom in jo tako zaposlil za mesece.

Dasi je naša domača trgovina, industrija in obrt že v svojim prvem nastopu vzbudila vseobčo pozornost in nedeljeno priznanje, bo letošnja razstava, kakor se nadejamo, pokazala na našem gospodarskem polju nadaljni, razveseljivi napredek, ki bo obenem dal najlepše spričevalo tudi naravnim inteligenci in marljivosti našega jugoslovenskega delavca. Specijelno Slovenci smo bili že od nekdaj primorani, ker nam zemlja ni nudila zadostne prehrane, udeleževati se v najraznovrstnejših pridobitvenih panogah. Po najboljši skrbi in od prometa oddaljenih kotičkih naše ožje domovine je poganjala domača obrt krepke koronice. V mestih se je kljub vsem oviram od strani tujega gospodarja, ki ni s priljubljenim očesom motril našega gospodarskega pokreta, lepo razvijala slovenska trgovina. Najtežje stališče je imela naša industrija, ker se je morala boriti proti nadmočnemu tujemu kapitalu. V razmeroma kratkem razdobju treh let od pretrata sem je pa tudi ona — osvobodena tujih spon — krepko napredovala, tako da smemo zreti z neomejenim zaupanjem v bodočnost. Od smotranega našega dela za povzdigniti domače industrije, trgovine in obrti bo imela največjo korist država sama, ker se gospodarske potrebe posameznih pokrajin tako zelo razlikujejo med seboj. Potrebno je torej kar najživahnije izmenjavanje produktov in izdelkov, ki izmenjavo pa so pet najbolj pospeševala institucija velesojem.

Letošnji naš velesojem si je nadel še posebno novo zadačo: zainteresirati inozemsko industrijo, da razstavi na ogled in

nakup pred vsem ono blago, ki se pri nas še ne proizva. Povabilu so se inostranske tvrdke odzvale v prav častnem številu. Jasno je, da se nam inozemstvu ne moremo hermetično zapreti in se zadovoljiti s tem, kar sami produciramo. Udeležba tuje industrije bo predvsem blagodejno vplivala na našo industrijo, ki ne bo samo skušala se vsestransko izpopolniti in zadostiti najdalekosežnejšim domačim potrebam, temveč bo tudi napela vse sile, da čimprej stopi na svetovni trg vsaj z onimi izdelki, za katere nam nudi lastna zemlja surovine.

Ker si gospodarskega razvoja vsoprednega napredka na polju znanosti in lepih umetnosti ne moremo misliti, prišli so naši vrli umetniki na srečno misel: naj bi se hkratu z velesojem priredila historična razstava slovenskega slikarstva. Ta razstava bo nudila splošen informativen pregled o razvoju naše domače umetnosti in bo tako pripomogla k približnemu spoznavanju našega splošnega kulturnega napredka.

Kakor sem že preje omenil, je našo delo eminentno državotvorno, vsled česar smo a priori računali na popolno razumevanje naših teženj od strani merodajnih mest. Z veseljem ugotavljam, da naša nada ni bila neupravičena in da nam je nudila naša vlada, v kolikor je pač v sedanjih razmerah to mogoče, vsestransko podporo. Nadalje mi je dolžnost se posebej zahvaliti mestni občini, ki nam je šla izredno na roko. S hvaležnostjo se pa moram tudi spominjati uprav državne in južne železnice za naklonjene nam dragocene ugodnosti. Vsem tem izrekam v imenu celokupnega odbora kar najiskrenejšo zahvalo. Iskreno se pa zahvaljujem tudi onemu činitelju, brez katerega bi bil vsak uspeh nemogoč, to je našemu časopisju, ki v vsem in razumevanjem podpira itak ne lahko delo.

Vaša prisrčnost, odlična gospoda, nam je porok, da se lahko zanašamo tudi nadalje na najzadostnejšo podporo odločujočih faktorjev, kar bo de v bodočem našem delu.

Med odobravanjem navzočih je predsednik Fran Bonač končal svoj govor:

»Čast mi je osebno pozdraviti g. ministra trgovine in industrije Omerja Vilovića (Živel!), ki se mu znova udano zahvaljujem, da je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo našega sejma. Prisrčno dalje pozdravljam g. ministra za socialno politiko dr. Zerjava.

Pozdravljam zastopnika ministrstva vojne in mornarice generala Dokića, pozdravljam zastopnika ministrstva notranjih zadev, načelnika političnega oddelka za Slovenijo dr. P. Svetka, pozdravljam zastopnika ministrstva poljedelstva in vode, šefa kabinete pisarne Miloša Stiblerja.

Iskren pozdrav in zahvala našemu častnemu članu predsedništvu ministru in pokrajinskemu namestniku g. Ivanu Hribarju, ki nam je kot znan prijatelj slovenske industrije šel vedno in povsod z dragoceni nasveti in dejanji na roko. Žalibog je radi bolesti zadržan.

Iskreno pozdravljam našega vladiko ljubljanskega knezoškofa Ant. Bonaventuro Jegliča.

Pozdravljam ostale zastopnike vlade in in armade, dalje reprezentante inozemskih vlad: Zastopnika avstrijske republike dr. Waldeja, avstrijskega konzula dr. Kohlrusa, komercialnega atašee pri belgijskem poslanstvu Andree Motteja, generalnega konzula francoske republike De Berne Lagarde in francoskega vicekonzula v Ljubljani Flacha, italijanskega delegata Comelija, dalje angleškega konzula Harweya, ameriškega konzula Mereya, švicarskega konzula Smoleya, grškega konzula in generalnega konzula naše Češkoslovaške republike dr. O. Beneša.

Pozdravljam dalje zastopnike inozemskega časopisja, našega prijatelja Hermana Wendla in dopisnika »Manchester Guardian« Altmalerja.

Pozdravljam dalje narodne poslance: ministra n. r. dr. Vekoslava Kukovca, nar. posl. Sadovića in nar. posl. Kušarja.

Pozdravljam dalje zastopnika mestne občine ljubljanske dvor. svet. dr. Bogomila Senekovića, zastopnike Trgovske in obrtne zbornice, kakor tudi zastopstvo bratskega našega zagrebškega zbora. (Viharno odobravanje.)

In sedaj si dovoljujem prositi g. pokrovitelja ministra trgovine in industrije, da blagovolji otvoriti II. ljubljanski velesojem.

MINISTER TRGOVINE OTVARJA SEJEM.

Pokrovitelj ljubljanskega velesojem minister trgovine in industrije Osman Vilović je svečano otvoril velesojem z jednatim, globokim in predivnim govorom. Njegov govor so navzoči mestoma živahno aklamirali.

Poštovani zbori! Veseo sam i sretan, da sam doživio ovaj radostni moment, da mogu kao ministar trgovine i industrije prisustvovati vašoj i našoj trgovačkoj manifestaciji, u ime kraljevske vlade i u ime svoga ministarstva. Ovaj sajam ostvario je potrebe trgovine, koja nosi u sebi izraziti karakter međunarodnosti. Još u davno vrijeme, za razvitak jednog naroda, stvorene su ovakove institucije. Neke su se od srednjega doba zadržale do dana današnjega i baš te institucije igraju važnu ulogu u trgovačkom i gospodarskom

napretku ovakovog naroda. Sve države favoriziraju ovakove institucije. Ta se je potreba dobnih sajmov osjećala u doba pomanjkanja kulture, gospodarske i saobraćajne sredjenosti. Koncentracijom robe omogućeno je trgovačko sblizanje prodavacu i kupcu. Taj način trgovine zadržava se je u Evropi i u ostalim kontinentima izvan Evrope. U današnje doba kulture, napretka i razvijenog saobraćaja, potrebno je, da ovakvi sajmovi i dalje postoje. Dilem čitave naše prostrane ujedinjene domovine priredjeno je nakon oslobođenja više značajnih i važnih izložbi i velikih sajmov. Prošlogodišnja privredna izložba u Sarajevu uspjela je vandredno. Nedavna priredba velikog sajma po Zagrebačkom Zboru, donijela je divnih rezultata. Isto je tako i vaša lanijska izložba vanredno uspjela u trgovačkom pogledu. Moramo svoju trgovinu i industriju bolje razviti, no, da to postignemo, moramo također i odstraniti sve zapreke.

Grad Ljubljana sa svojim kulturnim i patriotskim građanstvom stvara, radi i počinje divne uspehe. Za našu mladu ujedinjenu kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca ova je priredba od ogromne važnosti — dati će svim granama trgovine i industrije još zamašniji polet. Ova institucija nosi u sebi momenat socijalne i političke naravi. Okuplja sve jedinice, da izmjenom misli i sredstva za dobrobit naše privrede. Ovo je važan faktor upoznavanja i kontakta i jedino na taj način možemo sa uspjehom prodati na putu privrednog središavanja. Svi glavni gradovi naše kraljevine zadajući su sa idejama provadjanja ovakvih sajmov. Ovaj sajam donijeti će bezuvjetno velike uspehe. Ja, kao ministar trgovine i industrije, veseo sam, što upriličujete i što mogu da otvorim vaš napredni velesojem. Veseo sam, da idete socijalnim, kulturnim i patriotskim putem. Svaki građanin, bez razlike, mora poći u susret ovakoj instituciji. Ja u ime svog ministarstva i u ime kraljevske vlade, počiću vam do zadnjih granica u susret. (Živio!) Ja vam čestitam i od srca želim, da vam trud donese uspeh, kako za vas, za Sloveniju, tako i za čitavu kraljevinu. Zahvaljujem braći Slovincima, zahvaljujem vrijednom predsjedniku gospodinu Bonaču, zahvaljujem svima faktorima, koji su omogućili ovo naše zajedničko slavlje. Otvarajući sajam, kličem:

Živili Slovenci!

ČESTITKE ZASTOPNIKOV TUJIH DRŽAV VELESJOJU.

V imenu ljubljanskega konzularnega zbora je doyen generalni konzul Češkoslovaške republike dr. O. Beneš čestital predsedstvu velesojem na krasno uspelem sejmju s toplimi in kratkimi besedami. Generalni konzul dr. O. Beneš je pozdravil otvoritev z besedami:

V imenu konzularnega zbora v Ljubljani si dovoljujem ko doyen tega zbora izreči Vam g. predsednik in Vam g. odbor najtoplejšo zahvalo za povabilo in izrekan besede priznanja. Ze lanko leto smo se prepirali o slajnih uspehah jugosloven. industrije in trgovine. Smo prepirani, da bo tudi letošnji sejem slajen dokaz jugosloven. marljivosti, jugoslovenke energije in jugoslovenke pridnosti. Radi tega si dovoljujem v imenu zastopnikov inozemskih držav v Ljubljani izreči Vam g. predsednik in Vam g. odbor najtoplejšo čestitko k krasno uspelem sejmju ter Vam vzklikam: »Jugoslovenska trgovina in industrija vivat, floreat, crescat!«

UDANOSTNA BRZOJAVKA NJ. VEL. KRALJU.

Ne bilo bi pa zadoščeno srčni potrebi nas vseh, če bi se ne spominjali prvega borce za našo osvoboditev, lunaškega našega kralja Aleksandra.

Častita gospoda bo gotovo soglašala z menoi, da odpošljemo s tega mesta Njega Veličanstvu sledeči brzojavni pozdrav: »Od vseh delov lepe naše kraljevine k otvoritvi II. ljubljanskega velesojem došli zastopniki industrije, trgovine in obrti pošiljajo Vašemu Veličanstvu iskrene pozdrave in Vas zagotavljajo svoje neomejene zvestobe in vdanosti.«

Navzoči so pozdravili brzojavko udanostno Nj. Vel. kralju s trikatnim iskrenim: »Živio, živio, živio!«

Oodba Dravske divizije pod vodstvom kapelnika - kapetana dr. Čerina je intonirala državno himno »Bože pravde«. Hkrati pa so zadoneli z ubranimi glasovi bronasti zvonovi strojnih tovarov in livara in jekleni zvonovi »Krajske industrijske družbe«. Globoki glas velikega moravskega zvona se je daleč naokrog razlegel. Ta zvon je po mnenju Zagrebanov skoro večji kakor zagrebške kapitelne cerkve.

Minister trgovine in industrije Vilović si je nato ogledal v spremstvu predsedstva velesojem, narodnih poslancev, zastopnikov civilnih in vojaških oblasti posamezne paviljone, pričel pri paviljonu »E«. Minister se je o sejmju izrazil ponovno zelo laskavo.

Kratek pregled razstav. paviljonov.

Letos se je sejmšišče znatno razširilo. Vodstvo sejma je z odobravitvijo mestnega magistrata postavilo nekatere večje paviljone in del zabavišča preko glavne drevoredne pasaze še na večji del travnika ob Celinovem gradu. S pravo ameriškano naglico so bili zgrajeni razni paviljoni, tako »L« (za tekstilno in konfekcijsko industrijo). Ta paviljon je zgrajen po sistemu paviljonov grškega velesojem. Paviljon »K« je namenjen le kemični industriji in je eden najzanimivejših, kar se tiče pregledne in sistematike razstave kemičnih predmetov. Ze tu opozarjamo na krasni oddelek »Tovarne kemičnih izdelkov v Hrasniku«.

Električna adaptacijska dela na sejmšišču je izvršila znana ljubljanska tvrdka Stebi & Tuleč. Tvrdka »Ferrum« iz Zagreba, kot glavna zastopnica vseh velikih svetovnih strojnih tovarov je prevzela postavitev lastne električne centrale. Zadnji moment pa se ni mogel izvesti genialni načrt, ker za devna lokomobila namške tvrdke H. Lainz ni pravočasno dospela v Ljubljano. Razne prometne neprilike so lokomobilo zapeljale tako, da je zadnje dneve običajla tam nekeje okoli Beljaka. In snoči je bila celo razširjena govorica, da je vanjo udarila — strela!

Se vedno vladajoče velike težkoče v mednarodnem železniškem prometu so glavni vzroki, da večina inozemskih tvrdk do danes še ni mogla razstaviti svojih izdelkov. Tako vidimo v paviljonih »L« in »K« mnogo oddeikov, kjer bi imele razstaviti razne italijanske tvrdke in tovarne svoje tekstilne in kemične produkte, popolnoma — prazne. Vzrok — pošiljatelj se na železnici nekeje zastale. Da te pošiljatelj niso pravočasno dospeli v Ljubljano na sejem, gotovi ljudje zvrčajo krivdo na naše carinarnice in njih ozračje. V nekem listu je bilo ravno radi tega čitati popolnoma neosnovan oster napad na postopanje naših carinskih organov. Ta napad ni bil v strokovnem oziru upravičen. Vodstvo sejmškega urada in trgovci sami odkrito priznavajo, da so naši carinski organi z veliko požrtvovalnostjo vršili svojo dolžnost ter vsako blago točno in hitro pregledali.

Na razstavišču imamo sedem glavnih paviljonov, postavljenih na prostoru, ki meri okoli 41.000 kvadratnih metrov. Poleg tega je še mnogo privatnih in zabavnih paviljonov.

Za II. ljubljanski velesojem je bilo prijavljenih okoli 750 tvrdk. Faktično je do danes razstavilo okoli 680 tvrdk. Če splošno pregledamo letošnji velesojem, nam se nehoté vsiljuje vprašanje, zakaj ni letošnja naša lesna industrija, ki je v Sloveniji tako visoko razvita, ki šteje okoli 150 parnih žag in 1950 vodnih, ki je po podatkih iz leta 1920. producirala stavbnega lesa 1.034.080 m³ in rezanega 1.003.700 m³, zakaj ta za naše gospodarstvo velevažna panoga industrije ni tako bogato in pregledno zastopana na letošnjem velesojem kakor se je pričakovalo. Glavne tovarne raznega pohištva so izostale. Res je. Razlogi so čisto trgovsko-ekonomski in praktični. Cilj lanskega velesojem je bil tudi visoko idealen, pokazati svetu notranjo moč in veličino naše lesne industrije. Ta idealni moment pa odpade pri letošnjem velesojem, ki ima povsem praktične tendence.

Gotovi izdelki naše domače obrti pa so naravnost bogato in množestveno zastopani. Izdelki pletarske domače obrti prav čisto konkurirajo vsem »dunajskim« pletarskim umetnim izdelkom. Pridna roka ljubljanskih okoličinov in pletarske šole v Radovljici je razstavila v »E« paviljonu lepo dovršene izdelke, nekateri teh izdelkov, kakor jih posebno razstavlja ljubljanska tvrdka M. Pakiz, so tako dovršeni in krasno izdelani, da daleč prekašajo znane pletarske stvari dunajskih tvrdk.

Za danes podajamo tudi kratek opis nekaterih zanimivih domačih tvrdk.

Stane Vidmar

(preje Bašin i drug).

Prva jugoslovenska tovarna telovadnih, sportskih, igralnih in gasilskih potrebščin ter železnih konstrukcij, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 75.

Ze lanko leto nas je ta tvrdka presenetila s krasno izdelanim telovadnim orodjem. In če je bila kritika lanko leto vseokoli laskava, nas sli letošnja razstava k priznanju brez pridržkov. Lanko leto skupina telovadnega orodja na prostem, letos velik lasten paviljon. Ze paviljon sam na sebi je zanimiv. Ogrodje tvorijo tri konstrukcije za kroge, zvezane med seboj z ameriškimi napenjalji in pritrjene z ravnotakimi napenjalji k tlom. Vrh konstrukcij je železno ogrodje strehe, stene so lesene. Ves paviljon drže v ravnotežju omenjena štiri napenjala.

Notranost paviljona je dragocena zbirka vsega, kar si počeli telovadec ali sportnik. Da je telovadno orodje po elegantni in precizni izvedbi brez konkurence, je v vseh interesiranih krogov dovoljno poznano. Za kapaciteto tovarne je dovoljno merilo že dejstvo, da je opremila ta tvrdka letos celo telovadišče za vsehokoliški zlet s svojim orodjem brezplačno in s tem pripomogla ne malo k uspehu zleta. Za mednarodno tekmo, odnosno za trenajo naše vrste za mednarodno tekmo, pa je dala potrebno orodje že veliko popreje na razpolago. Pri vseh tekmah in nastopih se je izkazalo orodje kot prvovrstno in so zlasti inozemski gosti zahtevali cenike in podatke, da si nabavijo mesto orodja nemškega sistema. Katero je pri njih po večini v rabi, veliko boljše in lažje naše orodje. — Med letošnjimi orodji vzbujala pozornost velika štrimerška bradlja, krasni drogovci iz 3 % niklovega železa,

prožne deske, palice, kiji, ročke itd. Posebnost so dvojno furnirane žrdi za drogove, eno najlepših del cele razstave. Konji in koze, kakor sploh usnjeni izdelki te tovarne so pa že lanko leto vzbujali občo pozornost, zato o tem ne govorimo še posebej. Ogledajte si sami!

Novost, presenečenje za nas vse, veselje za sportnike, pa tvorijo letos sportni predmeti. — Da se podjetje tako hitro razvija, da je po preteku komaj dveh let lahko že popolnoma premagalo vse težkoče te izredno silne panoge industrije, je gotovo pripisati izrednemu navdušenju in energiji, s katero se je vrzel na delo lastnik tovarne, znani strokovnjak g. Stane Vidmar. Kierkoli se pokaže potreba, pomanjkanje sportnih potrebščin, že vam je podjetje na razpolago z novimi izdelki. Lanko leto se je pri nas nenavadno poživil zimski sport. In že lanko zimo so bile prve smučke in prve sanke Vidmarjeve tovarne na tekmah. In tekmovalci jih niso mogli prebraviti. V letošnji razstavi vidimo krasne smuči in sanke in prepričani smo, da letos sportna zveza ne bo več izpraševala v tujini po teh predmetih, ker jih bo dobila doma dovolj in po nižji ceni.

Ne smemo pa pozabiti še drugih sportnih, lahkonosnih in igralnih potrebščin. Krasni, po olimpijskem modelu izdelani diskusi, švedska konja (domačega izdelka), lučalne žoge, krogle po 7.25 kg in 4 kg, raztezalniški, cepini, vrvi, krogle za balincanje, kegljišča, kroglet-lerje itd. Saj sam ne vaš kaj vse. Toliko predmetov in tako lepo izdelanih ne vidim izlepa. — In tu naj omenimo še nekaj. Naši trgovci naročajo še vedno večino teh sportnih in igralnih potrebščin v inozemstvu. Plačajo jih dražje, dobe slabši izdelki in čakajo mesece in mesece nanje. Tu pa imamo moderno, pristno domače podjetje, ki brez dvoma lahko zadosti vsem potrebam naše države in še izvaža lahko. Tu bi bil tudi carinski viliak na mestu. — Med novostmi omenjamo tudi bambusove palice za skok in za smučke. Vse ta leta od vojne sem se je težko pogrešalo bambusove palice zlasti pri skoku ob palici. Tuto nam je preskrbel g. Vidmar z velikim trudom in potrpežljivostjo. Kakor izvem od njega samega, je trajal transport tega bambusa v celam 8 in pol mesecev. Imamo ga pa zdaj vendarle.

Po vsem kar smo si ogledali v tem paviljonu lahko mirno trdimo, da je podjetje po svoji solidnosti brezkonkurenčno in velikega pomena za razvoj telovadbe in sporta. Ravnotako pa bo prineslo podjetje gotovo novega življenja tudi na polje mladinskih iger, ki so se v zadnjih letih po šolah in društvi žalibog zelo zanemarile. En vzrok temu zanemarjenju, t. i. pomanjkanje igralnih potrebščin, je odstranil g. Vidmar.

S tem pa program tovarne še ni izčrpan. Na programu so še gasilske potrebščne, predvsem lestve vseh sistemov. S temi predmeti je tovarna pravkar pričela in vesled tega še ni mogla razstaviti tudi teh izdelkov.

Druga važna točka programa pa so železne konstrukcije in pa železni predmeti za dežnikarstvo. V tovarni se že urejuje poseben oddelek tudi za poslednjo stroko, stroji prispejo že v prihodnjih dneh in prične že z začetkom prihodnjega meseca obratovati tudi ta oddelek. Tudi ta oddelek je izpolnil vrzel v naši industriji, za kar bodo dežnikarji g. Vidmarju gotovo hvaležni. Ravno tako je komaj pred kratkim pričel posloovati oddelek za železne konstrukcije, ki obeta prav lep razvoj in napredek. Ker je dosedaj večina teh predmetov prihajala le iz inozemstva, pomenja ustanovitev teh oddelkov nov korak k osamosvojitvi.

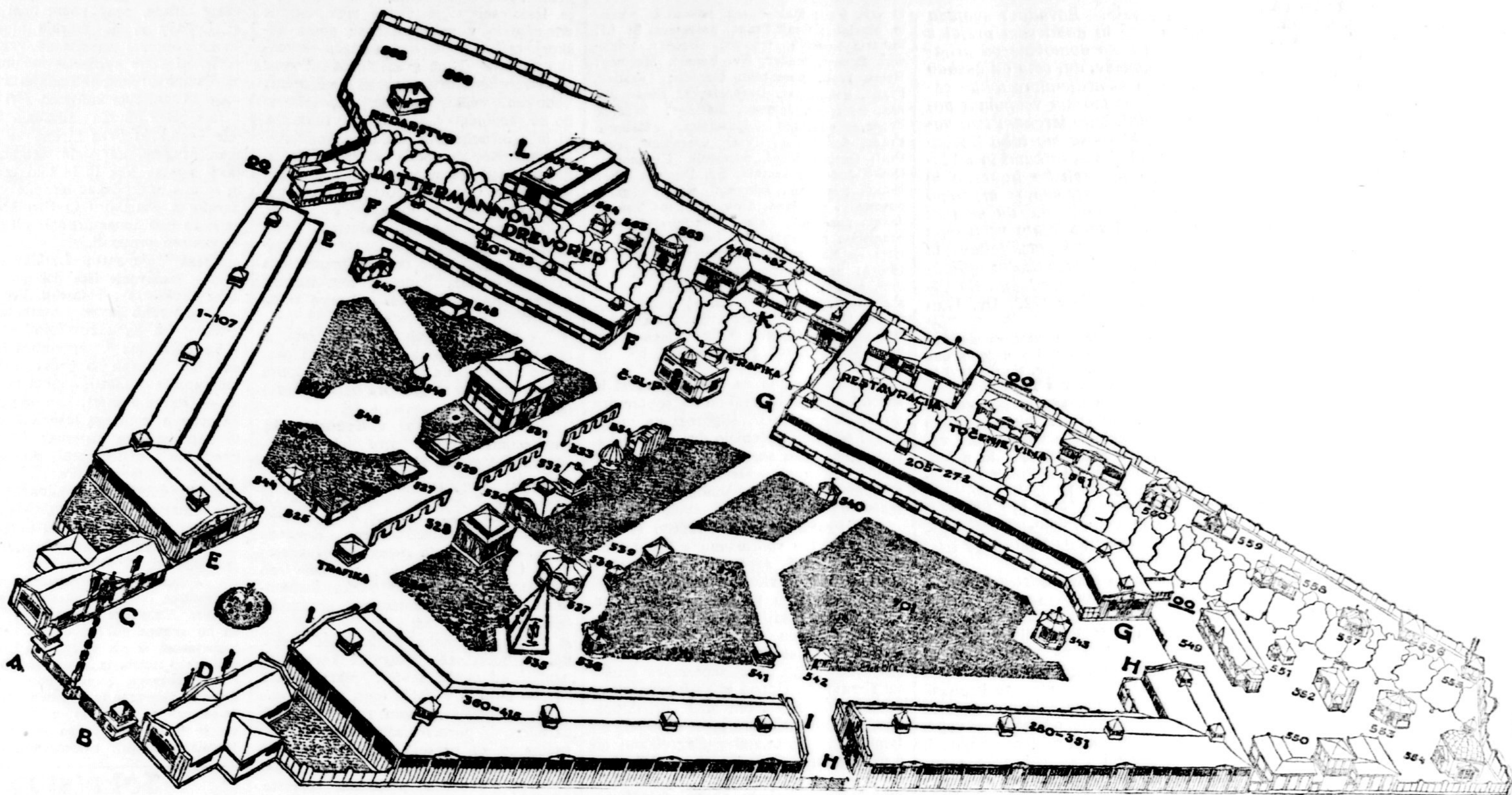
Podjetje ima dosedaj sledeče oddelke: Kovski, ključavničarski (stavbni in strojni), strgarski (kovinski), dalje mizarski, kolarški in strgarski (lesni) oddelek, sedlarstvo in montažo. V načrtu je tudi lastna livarna. Po ureditvi se omenjenih več oddelkov bo tovarna zaposlovala kakih 60—80 delavcev. Podjetju, ki kaže toliko ravnole energije in toliko solidnosti v svojih izdelkih, želimo obilo uspehov in polno upoštevanje tudi v bodoče. Našim ljudem na kličemo ob tej priliki ponovno: Svoji k svojim. Podpirajte domačo podjetnost, pa boste točnejše, boljše in ceneje postreženi.

SVINEC NA LJUBLJANSKEM VELESJOJU.

Severozapadni del naše ljube domovine hrani mnogovrstne in dobre rude, kakor železo, antimon, cink in svinec. Tako imamo n. pr. v Mežici velik svinčni rudnik. Tu se izkopije na dan okroglo 2500 q (centov) svinčne rude, iz katere se producira od 9 do 13% čistega svinca. 20. min. od Mežice do v hodu v rov, ki je 18 km dolg in 400 metrov globok. Potom električne železnice pripeljejo rudo v drobilnico, odtod v pralnice in peč. V treh manjših in eni večji peči se skupno producira okoli 300 q svinca na dan in 110.000 q na leto. — Rudnik sam ima pet električnih central, lastno vzpenjačo na žic, lastno žago, lastno železnico, ki vodi iz Mežice do Prevalj (20 km) in najmoderneše stroje in druge naprave.

Pri produciranju svinca dobivajo svinčeno žilindro, ki se rabi (nóč 1%) za napanje cest. Poleg svinca izkopavajo tudi cinkovo rudo, ki in eksportirajo v tulinice in Celine in pa vulfenit, ki ga pošiljajo v Ravno, kjer ga rabijo pri produciranju železa. Zanimivo je, da so v tem kraju Konali svince že stari Rimljani in to na poseben način: z omenim so sestrili železo, jih z vojo hitro ohladili in jih nato odložili s kladci. — Mesta, kjer so Konali svince stari Rimljani, se vidi jo danes.

PREGLEDNI NACRT RAZSTAVNEGA PROSTORA II. LJUBLJANSKEGA VELESEJMA 1922.

Svinčeni rudnik je prešel po vojni v posest neke ugledne angleške družbe, ki je nastavila slovensko uradništvo. Mežica z okolico je bila do zadnjega popolnoma nemška, sedaj pa je napredovala tako, da obstojajo Sokolska društva že v Mežici, Zrjavu in Crni.

Izložba zanimivosti svinčenega rudnika v Mežici, okusno okrašena s slikami, se nahaja v paviljonu »G«.

INDUSTRIJA USNJA IN USNJARSKI IZDELKI.

V »H« paviljonu so najprej uvrščeni izdelki naše usnjarske industrije. Ta paviljon je lahko ponos Slovenije. Tu je kakor lanskot leto, predložena celokupna naša usnjarska industrija. Oddelki Petra Kozine, Indusa, Mally & Dembergerja itd. nazorno predstavljajo veliki napredek domače veleindustrije usnja in njega izdelki. Oddelki Indusa ima najmodernejšo usnjate izdelke, razne sportne predmete iz usnja, kakor n. pr. nogometne žoge. Ta oddelki je prav okusno opremljen. Centrum usnjarske industrije Tržič je na pravem mestu. Lep napredek. Dvajset slovenskih tovarnov usnja zaposluje okoli 2000 delavcev. Tovarne čevljev in drugih usnjatih predmetov imajo kapaciteto izdelati okoli 150.000 parov na mesec.

ELEKTROTEHNIKA.

Po raznih paviljonih, posebno v »H«, so razstavljene vsakovrstni elektrotehnični predmeti. Tudi na tem polju zaznamuje domača industrijska podjetnost napredek.

Tovarna »Transformator« (dr. Vidmar) ima v »H« paviljonu v lepo dekoriranemu oddelku lastne elektrotehnične izdelke. Specialiteta je transformator.

»Volta«, tvornica električnih žarnic, s sedežem v Mariboru, je v originalnem privatnem paviljonu razstavila žarnice lastnega izdelka. Sploh je opaziti, da je postal Maribor nekaj centra za industrijo elektrotehničnih predmetov.

»Kovina«, I. jugoslovanska metalurški-na industrija, d. d., v Mariboru je razstavila v paviljonu »I« razne metalurške izdelke, osobito bakrene žice.

Podjetje »Stebel & Tuječ«, ki se v kratkem fuzionira s tvrdko inž. Turnšek & Co., je eno prvih podjetij, ki izvršuje montažo električnih naprav. Poleg tega podjetja je omeniti tudi tvrdko Vojnović & Ko.

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA.

Največji jekleni zvon.

Krankska industrijska družba je na zunanem delu paviljona »G« pokazala napredek težke industrije v Sloveniji. Poleg raznih železnih izdelkov so uvrščene raznovrstne žice, okroglo in voglato železo, oziroma jeklo. Pozornost vzbujalo elektroni, ki jih proizvajala tovarna Krankska industrijska družba na Dobravi pri Bledu. Elektroni so važen izvozni predmet. Največ elektrodov se izvažajo v Italijo.

Kakor znano, je začela pred prilično šestimi leti družba izdelovati jeklene zvone. Tehnika izdelave te vrste zvonov je v zadnjem času lepo napredovala. Do danes je družba viliha nad 1100 jeklenih zvonov. Zvone nabavlja družba raznim cerkvam po vsej državi. Letos je družba postavila na sejmišče med petimi zvonovi tudi največjega, doslej viliitega. Veliki zvon, ki je namenjen za župno cerkev v Moravčah, je težak 3434 kg in meri v premeru dva metra. Glas a. Velikanske so bile naročbe od januarja letos dalje. Družba ima na Jesenicah poseben oddelki za vliivanje zvonov.

TRIBUNA.

Poleg paviljona »F« na zunanji strani tik samostojnega češkoslovaškega paviljona je znani podjetni gorški Slovenec F. Batjeli v oddelku priprostega stila pokazal, kaj zmora marljivost in energičnost slovenskega obrtnika. Tvrdba F. Batjeli, »Tribuna«, tovarna dvokoles, motociklov in otroških ročnih vozičkov v Ljubljani, je od zadnjega sejma napredovala.

Tribuna tovarna dvokoles in otroških vozičkov, F. Batjeli, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska I. Trgovina Stari trg 28. Edina te vrste v Jugoslaviji in njen cilj je z geslom »Brez truda ni kruha«. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emaljiranje z ognjem, brusilnico, pobakrenje in ponikljanje. V kratkem času obstanka je dobilo novo podjetje odjemalce iz cele države S. H. S. Poseben oddelki sprejema v popolno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, šivalne kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje itd. Podjetje ima v zalogi vsakovrstne strojne dele in pnevmatike. Lastne izdelke razstavi podjetje v paviljonu F št. 152, na k. občinstvo posebej opozarjamo. Ceniki francozi.

STROJNE TOVARNE.

V strojni stroki zavzemajo poleg inozemskih nemških tovarnov »Strojne tovarne in livarne« odlično mesto. Letos so tovarne, poleg bronastih zvonov na prostem, v paviljonu »F« postavile vsevrstne stroje za lesno industrijo. Postavljen je velik polnojarmanik. Specialiteta pa hidravlična stiskalnica za slankine. Tovarne so dalje razstavile tudi 93 HP močno turbino za elektrarno na Hribu (Ajdovščina, Juljska Krajina).

BAKRENI KOTLI.

Ob paviljonu »F« je tvrdka M. Weiss, Maribor postavila bakrene kotle. Tvrdba je v tej stroki na dobrem glasu in že stara.

ANDREJ SUPPAN.

Med slovenskimi kovači so znani kovaški mehani Andreja Suppana. Skromen je njegov oddelki ob paviljonu »F«. Malhen. a hrani mnogo zgodovinskih zanimivosti. Andrej Suppan, izdelovatelj kovaških mehan in poljskih kovačnic, je doma v Kropi. Njegovi mehani so bili že v Avstriji znani povsod. Razni trgovci železine so jih razpečavali. Nekateri pod lastnim imenom, ne da bi navajali ime proizvajatelja. To je bila nekdanja skromnost slovenskega obrtnika.

»TITAN«.

V istem redu je razstavil »Titan« iz Kamnika, ki zaposluje okoli 500 delavcev, razne predmete iz klinčavničarske stroke.

BRATA KOLENC.

Tvrdba iz Mirne pri Novem mestu je v stroki pil letos edina. Tvrdba izdeluje razne pile.

DOMAČA OBRT ZIMNATIH SIT.

Jakob Balželi, tovarna sit v Strazišču in M. Masteri, tovarna žime v Strazišču pri Kranju, sta razstavila izdelke dobro povrtajoče domače obrti, ki zaposluje v Strazišču na Gorenjskem preko 400 delavcev. Jakob Balželi izdeluje različna sita v barvah gotovih držav, kamor se sita eksportirajo. Ekspert sit te domače obrti se je v zadnjem času zelo dvignil. Tovarna izvažala sita v Italijo, Francijo, Ameriko, Nemčijo, na Rumunsko, Bolgarsko in Grško. Sita so izdelana iz žime. Ki jo za to prenariva tovarna M. Masteri. Ta tovarna d-htva žimo s-đaj preko Galicije iz soviške Rusije. Žimo pa dobiiva tudi iz Anglije in Kitajske.

KRISTAL.

V paviljonu E je razstavila mariborska tvrdka »Kristal« krasno sobno garnituro, izdelano iz samih steklenih kristalov. Garnitura obstoji iz velikanskega brušenega ogledala. Poleg ogledala sta v steklu vbrušeni podobi našega kralja in kraljice in spodaj dve veliki stojali, tudi iz brušenega stekla. Vsa garnitura, izgotovljena v empiri - slogu, je cenjena na 70.000 dinarjev. Tvrdba »Kristal« je razstavila to garnituro tudi na zagrebškem velesejmu, kjer je vzbujala splošno zanimanje in pozornost.

NAŠA ČIPKARSKA OBRT.

Osrednji zavod za žensko domačo obrt je dalje v paviljonu E razstavil razna ženska ročna dela. Naše čipke uživajo svetovni sloves. Njih izvoz gre na Angliško, Ameriko in Holandsko, kjer vlada zanje specialno zanimanje in od koder se naše čipke prodajajo šele v Pariz in druga svetovna mesta. Ta panoga domače obrti pa trpi sedaj na tem, ker nima na razpolago finega lanenega sukanca. Pomagati si morejo s sukancem iz bombaža, ki prihaja iz Italije. Ta sukanec pa nima onih trepih in specialnih lastnosti kakor stari laneni sukanec. Radi tega je čipkarstvo v veliki nevarnosti, da izgube ženska ročna dela na sloves in solidnosti, ker čipke iz bombaževga sukanca nimajo trepih in se rade trga-jo.

DOMAČE PLETARSTVO.

Renimirana tvrdka M. Pakiz, ki obstoja že od leta 1822, in slavi letos 100letnico svojega obstanka, je na letošnjem velesejmu zopet razstavila lepe pletarske izdelke: razne stole, razna cvetlična stojala, košarice itd. Ti pletarski izdelki so po večini domače delo, izvršeno na kmetih v ljubljanski okolici. Nekateri predmeti so v resnici s tako okusnostjo in eleganco izdelani, da lahko vzdrže vsako tujo konkurenco. Tvrdba, ki je po lanskem sejmu imela velikanski uspeh, je sedaj zelo dvignila pletarstvo. Izdelki se izvažajo v inozemstvo, posebno v Italijo, veliko odjemalcev pa ima tvrdka v južni Srbiji, Bosni, Dalmaciji in pa v Banatu.

KNAPOVŽE. — ŽIVO SREBRO.

V skromnem kotičku na zunanji strani paviljona I. je mal oddelki z naslovom »Knapovže, rudarska družba za pridobivanje svinčene, srebrne in živosrebrne rude«. Knapovže je mala vasica v dolini Ločnice. Tam je bil že pred prilično 800 leti rudnik. Do leta 1856. so tam kopali svinčeno rudo na zelo priprost način. Tega leta je bil rudnik opuščen in rovi so bili zasuti. Pred dvemi leti so začeli zopet rudnik obnavljati in so sedaj izkopali tekem enega leta rove 75 m globoko. Vsi rovi merijo okoli 10 km. Razstavljen je kos kamna, ki je bil odlomljen. Na prelomnih straneh pa so se pojavile kroglice živega srebra.

ZOBARSKA POTREBŠČINE.

Kot nova panoga v trgovini prikazuje nam paviljon H št. 303 zalogo zobarskih potrebščin. Ta vrsta trgovine je bila nam Jugoslovenom doslej še nepoznana. Po preobratu, ko je nastala potreba nuditi našim zobarjem možnost nabavljati si potrebščine doma, je otvorila tvrdka »O. Goloba« kot prva v Jugoslaviji svojo trgovino v Ljubljani. Trgovina se je dobro razvila in je danes največja te stroke v naši državi. — Na sejmu vidimo jako lepo zbirko sobne opreme za zobarje, kakor n. pr. dva moderna operacijska stola na sesalno. Kot novost je prišlo na trg električno ogrevalo za vodo. Ogrevalo se montira lahko na

vsak vodovod in da takoj toplo ali mrzlo vodo. Od raznih aparatov, ki jih je razstavila tvrdka, je zelo zanimiv Gasolinoaparat. Aparat se polni z bencinom ter daje v zvezi z zrakom plin, ki nadomešča popolnoma plin plinarne. Aparat je porabljiv za vsa zobozdravniška in zlatarska dela ter izključuje vsako nevarnost. Zelo zanimive in podučne so končno stenske slike in nič manj anatomska človeška lobanja za študij živčevja človeškega zobovja.

Industrija v Jugoslaviji.

»New York Times« je nedavno objavil obširen članek o jugoslovanski industriji, ki ga priobčujemo v namenu, da čuje naša javnost ameriške kritike in glasove o naši državi in industriji.

»Po površini povprečno enaka državi Pennsylvaniji, po preobitstvu stvarstva od države New York, vzhajajo nova država Jugoslavija — divsa krajnjema stroja, Črnagora ter nekaj delov starega avstro-ugarskega cesarstva — zanimanje mednarodnih trgovskih in finančnih krogov in sicer radi tega, ker se čudajo, kaj priložuje normalnemu ekonomskemu stanju. Običajna in obokajena od znanega pesimizma mnogih evropskih ponudnih in gospodarskih voditeljev, koraka Jugoslavija svojo pot naprej, smoteno in optimistično, trdno prepričana, da premaga vse težave, ki se ji od njenega rojstva daje zoperstavljajo in katere je v obdobju vracanju vraci meri že uspešno obvladala.

Jugoslavija, ki je stoprav v začetku svojega ekonomskega razvoja, je bogata na gozdovih in podzemniških zakladih, ki čakajo na kapital in na zemljane duhove, da jih odkrijejo in dvignejo. Na vsak način je treba izrabiti in izpolniti ogromno bogastvo, ki ga reprezentira njeno poljedelstvo. Dežela proizvajajo velike količine žita. Vkljub nepraktičnemu in preprostem načinu poljedelstva in sedanjega njegovega gospodarstva, potrebuje centralna in zapadna Evropa jugoslovensko zemljo in njene pridejke. Saj je tudi v prošlosti kupovala na tem tržišču žito in živino. Industrijski razvitek se največ opaja pri podjetjih, ki se bavijo s poljedelskimi proizvodi. Država uvaža mnogo tkanin, strojev, premoga, žvepla, železniških potrebščin, bakra in drugega manufakturnega blaga. Vendar hitro rastoči izvoz v prošlem letu 1921, izvoz l. 1920 se je več nego podvojil, kaže, da je pričela stabilizacija in da se počasi izravnava nepopolna trgovska bilanca prošlih let.

Ker so bile železnice ob ustanovitvi nove države v zelo slabem stanju in ker železniško omrežje ni bilo razpredeno v smeri, kjer naj bi imela nova država največjo korist, deluje jugoslovanska vlada z vsemi močmi na to, da spopolni svoj železniški sistem. Železniške zgradbe ameriškega sindikata in domačih gradbenih podjetij sponito Beograd z jadranskima lukama Kotoforom in Splitom in zvežejo še druga važna središča. Velevažni projekt ima obsegi preko 1300 milj železnice, prave in se namerava izvršiti v šestih letih. Razen velike množine pro-

metnega materiala, ki ga država dobi-va iz Nemške po reparacijski komisiji, je naročila in tudi dobiiva še mnogo drugega materiala na lokomotivah in železniskih vagonih.

Celih 85% od 13.000.000 prebivalcev Jugoslavije se bavi s farmerstvom (poljedelstvom), živinorejo in sadjerejo na 20.470 ha obdelane zemlje. Več nego 7.000.000 ha zemlje v južni Srbiji je še povsem neobdelanih, kamor vlada naseljuje Slovence, pobegle izpod italijanske jarma.

Jugoslovanska produkcija žita sicer ne dohaja ruske, pa je zelo visoka. V produkciji koruze je Jugoslavija prva v Evropi in druga na svetu, glede pšenice je na petem mestu v Evropi in na osmem mestu celega sveta, za rž je deveta v Evropi in deseta na svetu. Za ječmen je šesta v Evropi in deseta na svetu, za oves peta v Evropi in sedma na svetu, za lan četrta v Evropi in osma na svetu. Glede krompirja stoji Jugoslavija na sedmem mestu v Evropi in na devetem na svetu.

Za pospeševanje napredka v poljedelstvu vzdržuje vlada posebne vladne oddelke in tudi privatne zadruge spopolnjujejo to delo. Vseučilišča v Beogradu in Zagrebu imajo poljedelske fakultete. Razen tega so v Jugoslaviji trije veliki poljedelski kolegiji in deset višjih poljedelskih šol.

Jugoslovanska produkcija sliv je največja na svetu. Letni produkt znaša 300.000 ton. Živinoreja je dobro razvita in predstavlja važen gospodarski faktor, ki vrlo napreduje. Zadnji popis živine obsega 1.500.000 konjev, 5.496.000 goveje živine, 4.849.000 svinj, 9.771.000 ovac in 2.500.000 koz.

Glasom poročila polkovnika W. G. Atwooda, vojaškega atašeeja pri poslanstvu Združenih držav v Beogradu, ima Jugoslavija velike mineralne zaklade. V Varesu v Bosni se je našla izvrstna železna ruda. Avstrija je za časa vojne iz tega rudnika dvignila in vporabila 900.000 ton železa za Skodove piske. Tudi Srbija poseduje bogate železne rudnike. Toda vsled še premalo razvite industrije in radi pomanjkanja prevoznih sredstev se vsa ta bogastva niso mogla v zadostni meri izčrpavati.

Eden največjih rudnikov za baker in zlato v Evropi se nahaja v Boru v Srbiji, ki ga črpa neki francoski sindikat. Dalje so se našli bakreni in zlati rudniki visoke kvalitete v južni Srbiji. Pa tudi ti rudniki niso razviti. Rudokopi cinka v Sloveniji in nova odkritja te rude v Srbiji se razvijajo precej dobro.

Velike zaloge premoga se nahajajo v Sloveniji, Srbiji, Bosni, Črni gori in Dalmaciji. Nazvež proizvajajo premogokopi v Sloveniji in v Bosni in to največ za državne potrebe. Rudokopi žvepla se niso še našli.

Mlini za moko v Jugoslaviji imajo kapaciteto od dnevnih 6000 do 7000 ton in je tretjina določena za izvoz. Normalna produkcija sladkorja se računa na okroglo 60.000 ton. Jugoslavija zavzema tretje mesto v Evropi za proizvodnjo soli, nekoliko tvornic proizvaja od 200—250 ton surove svile.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1922.

Kemikalna produkcija obsega značilne proizvode. Glavni med njimi so anilin 65.000 ton na leto, klor 24.000 ton, umetna gnojila, kalcijev karbonat, metilni alkohol, jesičova kislina in dr. Industrija kož je znatne krajevne važnosti in izdeluje letno nad 2.000.000 kož.

Približno ena tretjina jugoslovenske države je zaraščena z gozdom. Več tisoč žag proizvajajo okoli 1.000.000 kub. metrov lesa na leto. V državi se izdelujejo tudi pohištvo, vagoni in sodi. Hrastovina iz Slavonije je izvrstna in se uporablja po vsej Evropi.

Jugoslovenske reke imajo 3.507.790 konjskih sil. S pravilno ureditvijo in zgradbo rezervuarjev se more celokupna vodna sila zvišati na 7.000.000 konjskih sil. Obenem pa bi se voda uporabljala tudi za zalivanje polja. Pripravlja se več projektov za izkoriščanje vodnih sil. Vlada snuje tudi izkopavanje nekaterih kanalov za razširjenje parobrodarskih vezij z različnih točk; parobrodarstvo po rekah se razvija v največji meri.

Jugoslovenski čelavec je štedljiv, marljiv, trezen, inteligenten in konservativen glede obstoječih postavitelj predpisov. Mnogo poljedelcev prihaja po žetvi v mesta na delo, mnogo jih dela tudi na železniških progah in drugih zgradbah. Vlada ureja delovni čas, plače, industrijske razmere, varnostne odredbe in zavarovalno vprašanje.

Priznati moramo, da ameriški kritiki našega jugoslovenskega gospodarstva pišejo večinoma povsem odkritosrčno in brez vsakega — amerikanizma ob časih amerikanizma našega državnega posojila. In ravno radi to znano hladno objektivnost je ameriška kritika in sodba o našem gospodarstvu življenju in delovanju najbolj zanimiva za — nas same! In kako se godi, da ravno tuja, a pr. ameriška sodba marsikomu med nami samimi odpre oči za pravilo lastne sodb. Pri tem ne mislimo na zoprn in smešno samohvalno, ki se, kakor pravi pregovor — pod mizo valja. Pač pa imamo in imejmo v mislih pravilnost, upravičenost te naše lastne ali boljše povedane domače sodb. In ta pravilnost pri nas nekako ne more prava povrsje. Veliko krivde ima pri tem delovnem pojavu znano dejstvo, da se pri nas še vedno in v marsičem preveč dela — z jezikom. Da se je v naši državi vsaj do sedaj in ponekod veliko in preveč delalo s tem sicer zelo potrebnim in hvalnim udom sloveskega telesa in njegove glave, to nam bi moral in tudi moral vsak pameten in stvarjen — rečimo — Amerikane potrditi. Vsi ti življenjski jezik pri postajajo nevarni in grdi zlasti pri nekaterih naših množičnih domačih kritikih. In kako bi zastavili svojo glavo, da vsi ti bralci pridigari v velikem svojem delu izhajajo in zopet izginjajo v krogu tistih znanih ljudi in tipov, ki so v prvem povojnem času splezali brez vsakega truda in dela po raznih lestvicah do visokih in najvišjih klinov in polnih visok. Ker pa sedanja težavna doba vedno bolj zahteva podrobno delo in pravega resničnega znanja in ker sedanjí čas vedno bolj in bolj odmetavajo vse tiste parade-elemente, ki so od uspeha našega mladi Jugoslaviji vedno iskale le med, ki naj bi se jim cedili — v vsakem oziru in za vsakim kotom, začelo se je prav v teh vrstah in strankah pri nas tisto odurno godranje, tisto ostudno zabavljanje in pisarjenje, tisto omalovaževanje in omalovaževanje. In raste in krepko poganja po najrazličnejših gredah naše zdrave jugoslovenske zemlje. Koliko je pri nas tega plevela! Koliko defetizma, tega smrševalega mahu, se je ovilo okrog trdnih stebrov naše države! In s kako samozavestjo in puhloglavno velevažnostjo se danes širijo povsod med nami šepetani škodljivi našega domovja in naše narodne sreče! Marsikaj se mora še prekopati in predelati. To dobro vemo. Toda vkljub temu upamo, da utegemo pravično inozemske in zlasti ameriške kritike in sodb marsikateremu domačemu zabavljaču zapreti ali vsaj malec slinasti preveč odprta usta, in menda čakajo, da začne vanje kar same leteti pečene piške in druga takšna znamenja edino vredne sreče na tem božjem svetu.

Ker si gospodarskega razvoja brez vzporednega napredka na polju znanosti in lepim umetnostmi ne moremo misliti, prišli so naši vrli umetniki na srečno misel: naj bi se hkrati z velesejmom priredila historična razstava slovenskega slikarstva. Ta razstava bo nudila splošen informativni pregled o razvoju naše domače umetnosti in bo tako pripomogla k poljšnemu spoznavanju našega splošnega kulturnega napredka.

Zahvala. Povodom svojega rojstnega dne in godu sem prejel z vseh strani naše domovine od prijateljev in znancev, da celo od osebnih mi neznanih somišljenikov toliko čestitk, da se ne morem vsakomur posebej zahvaliti. Zato izrekam tem potom vsem, ki so se me tako ljubeznivo spominjali s čestitkami in mi izrazili svojo prijateljsko ljubezen in srčno naklonjenost, svojo presrečno zahvalo z zagotovilo, da se tudi jaz v zvestobi spominjam vseh onih številnih dragih mi prijateljev in znancev, ki so mi bili vsikdar najljubša opora in uteha v življenju. Na Visokem, 1. septembra 1922. Dr. Ivan Tavčar.

XXIV. umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu se odprla v nedeljo, dne 3. septembra ob 11. dopoldne. Na razstavi je zastopanih 14 umetnikov s 130 deli.

Telefonska zveza z Beogradom je bila danes zjutraj prekinjena, zato so izostale vse najnoveše beografske vesti. Tudi zveza z Zagrebom in z inozemstvom je bila slaba. Sploh so telefonske naprave v Ljubljani tako pomankljive in zastarele, da bi bil že zadnji čas, da bi pošto ministristvo poskrbelo za moderniziranje ljubljanske telefonske centrale.

Diner za čast ministru Viloviću. Pokrajinski namestnik je sredi ob 8. v vladni palači priredil svečan diner na čast ministru Viloviću, došlim gostom in prirediteljem velesojima. Dinerja so se udeležili ministri trgovine in industrije Omer Vilović s šefom njegove kabinete pisarne dr. Lazarevič, general Dokič kot zastopnik ministristva vojne in mornarice, narodni poslanec Sadovič, generalni konzul Češkoslovaške republike dr. O. Beneš, avstrijski generalni konzul dr. Kohlruß, francoski vicekonzul v Ljubljani Paul J. Flache, belgijski komercialni ataše Andrej Motte, italijanski delegat Comelli, dalje trgovinskega oddelka dvorni svetnik dr. Marn, predsedstvo velesojima, predsednik Pr. Bonač, odbornik dr. Viktor Murnik, dr. Pavlin in dr. predsednik Trgovske in obrtne zbornice Ivan Knez, predsednik Zveze industrijev Dragotin Hribar, predsednik Zveze trgovskih gremiljev Ivan Jelačin ml. in predsednik Obrtne zveze Engelbert Franchetti, veleindustrijec Peter Kozina, dvorni svetnik dr. Bogomil Senekovič in mag. ravnatelj dr. Milutin Zarnik. V vznešenih besedah je pokrajinski namestnik Ivan Hribar napil ministru trgovine in industrije Viloviću, napil je dalje napredku in prvotno jugoslovenske trgovine, industrije in obrti. Minister Vilović se je v najtoplejših besedah za napitnico zahvalil, želeč ljubljanskemu velesojimu najstijajnejši uspeh.

Pokrajinski namestnik Ivan Hribar je lahko obel el in ne sme po naročilu zdravnikov nekaj dni zapustiti sode. Zato se tudi g. minister danes ni mogel udeležiti slovesne otvoritve ljubljanskega velesojima. Kakor smo se informirali, je bolezen g. namestnika lahke narave — lahko prehlajenje, ki bo gotovo izginilo že v par dneh.

Odlikovanja. »Službene Novine« priobčujo kraljev ukaz, s katerim se odlikujejo z redom Sv. Save III. razreda Andrej Kalan, stolni prošt v Ljubljani in Miloš Štibler, šef kabineta poljedeljskega ministristva, Viljem Rohrmann, kmetijski svetnik v Ljubljani in Ivan Bele, ravnatelj državne kmetijske šole v Št. Jurju; z redom Sv. Save IV. vrste: dr. Anton Božič, odvetnik v Celju, Franjo Roblek, veleposestnik in predsednik Hmeljarskega društva v Zalcu, Alojzij Pavlin, veterinarski referent v Ljubljani, Martin Humek, višji sadijski nadzornik v Ljubljani in Otmar Skale, veterinarski nadzornik v Novem mestu; z redom Sv. Save V. vrste: Anton Kralj, tajnik Zadrugne Zveze, Rado Lah, tajnik Kmetijske družbe, Franjo Zupančič, posestnik in predsednik konjerejskega odseka, vsi v Ljubljani, Janko Lesničar, ravnatelj Zadrugne Zveze v Celju in Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanškovicih.

Imenik mariborskih porotnikov za tretje redno zasedanje, ki se prične dne 18. septembra: Golob Vinko, posestnik, Močna: Drozg Ivan, posestnik, Na Ranci: Hlade Franc, gostilničar in lesni trgovec, Jurski vrh: Purja Josip, posestnik, Dragučova: Rebernik Rudolf, gostilničar, Bregmo: Kralj Ivan, posestnik, Pavlovci: Bolnar Gabriel, posestnik, Ročica: Gracelj Jožef, posestnik, Št. Vid, Slov. Gradec: Torič Franc, posestnik, Ivančevci: Breznik Jakob, posestnik, Ravnanje: Verdnik Franc, trgovec z lesom, Slov. Bistrica: Damiš Ivan, posestnik, Zgor. Gašteraj: Ramuta Dominik, posestnik, Sv. Martin pri Vurbergu: Veršič Franjo, posestnik, Nova vas, Ptuž: Volmajer Ivan, posestnik, Selca: Likovec Jernej, posestnik, Točova: Zemljarič Jožef, župan, Zabolci, Ptuž: Papež Lovrenc, posestnik, Sp. Hoče: Stroj Franc, mlinar, Zgor. Hoče: Leber Franc, posestnik, Jakopič: Eloi Anton, posestnik, Met-

ni vrh, Ptuž: Mak Franc, posestnik, Vedele, Maribor: Draž Franc, posestnik, Št. Lj: Kuharič Ludovik, trgovec, Ormož: Pollanetz Ernest, lončar, Sv. Lenart, Maribor: Potek Ivan, posestnik, Hardek: Vrabelj Franc, gostilničar, Bramašlavi: Hlade Janez, lesotrovec, Jelovec, Maribor: Wičnik Franc, posestnik, Muretinci: Mahorič Franc, gostilničar, Vseh svetnikov ulica, Ptuž: Gorjak Jožef, posestnik, Cezanovci: Rojko Jožef, posestnik, Sp. Duplek: Hiter Hinko, posestnik, Jelovec: Kričelj Janez, posestnik, Št. Janž, Slov. Gradec: Venger Janez, posestnik, Vaigen, Maribor: Zamolo Stanislav, posestnik, Sv. Lewart, Slov. Gradec: Nadomestni porotniki vsi iz Maribora: Serec Josip, trgovec, Novak Rudol, mizar, Božič Ign., posestnik; Prohaska Franc, gostilničar; Ratzek Jožef, dimnikar; Grossmann Martin, gostilničar; Guzel Leopold, trgovec; Kihar Vinko, trgovec; Troha Karol, posredovalne hiš in zemljišč.

Vpisovanje na češki univerzi in tehniko v Pragi se vrši od 25. septembra do 7. oktobra 1922. Rigorozni na medicinski fakulteti začnejo dne 2. oktobra. Rok vpisovanja se nanaša tudi na »Obhodno šolo«. — Drago Hočev var, abs. med., Praha — Vinohrady, Puckmajerova ul. 6. I.

Pravniški izlet. Društvo »Pravnik« priredi v sporazumu s hrvaškimi pravniki dne 8. septembra t. l. izlet v Celje. Južna železnica dovoljuje izletnikom polovično vožnjo. Skupni obed je v Celju. Radi oskrbe legitimacij in naročitve obeda je potrebno, da se prijavljajo vsaki, ki se namerava izleta udeležiti z dopisnico do 5. septembra društvu »Pravnik«. Odhod iz Ljubljane, glavni kolodvor z vlakom ob 8. uri dopoldne, prihod na Zidani most ob 9.36; od tamkaj skupni odhod z Zagrebčani ob 9.46. Prihod v Celje ob 10.23. Odhod iz Celja ob 19.19 popoldne. Glede izletnikov iz mariborskega okraja določi vse potrebe mariborska podružnica »Pravnik«.

Spominčice. Kdor bi rad iz Ljubljane s seboj vzel malo, pa lično stvar, ki bi se doma spominjala na bivanje v glavnem mestu Slovence, je bil do sedaj v zadregi, ker po prodajalnicah ni bilo najti nič značilnega in hkrati lepega. Odslej bo v tem pogledu drugače. Tvrdka M. Tičar v Ljubljani (Selenburgova ulica) je namreč založila že sedaj precej bogato izbor vabljivo lepših spominčic v obliki dekorativnih stenskih obeskov, namiznine ter krasnih nastavkov. Vse to spominjsko okrasje je lično narejeno iz lesa ter na roko postikano z narodnimi ornamentami s tolikim okusom, da se oko zadivlja. Ornamente je rasnoval znani obujevalec narodne umetnosti profesor Albert Šič, ki vodi in nadzira izdelovalce teh okrasil. Ko smo te dni imeli v Ljubljani na tisoče gostov in je vsak želel s seboj odnesti stvarco, katera bi ga prijetno spominjala na dni, ki jih je preživel med Slovenci, so od lepote naše narodne umetnosti zadivljeni z veseljem knopovali te spominčice, da jih vzamejo na svoj dom. In ko se sedaj odprli drugi ljubljanski velesojima, ne bo nič drugače. Ti lični predmeti pričajo o našem odbranem okusu in ugodno spominjajo na nas in našo prestolico. Zato smo jih prav iz duše veselili, zlasti ko bodo tudi domačinom služili za okrašenje svojih domov. Saj so tako lepi, da jih je moči imeti v najpreprostejših izbah in v najrazkošnejših sobah. Na ljubljanskem velesojimu pa bodo vse te spominčice razstavljene v nalašč za to zgrajeni kmečki hišici.

Poročilo sta se gospod Joško Lavrič, bančni uradnik, z gospo Jožico Molk, učiteljico. Bodi srečno!

Smrtina kosa. Na pristavi pri Rogatu je umrla veleposestnica ga. Marija Suppanz, stara 85 let. Blag ji spomin!

Ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za Št. Jakobsko - Trnovski okraj ima svoj redni občni zbor v sredo dne 6. sept. 1922 ob 4. uri pop. v prostorih »Splošnega ženskega društva, Rimska cesta 9. Če ne bi bilo navzočih zadostno število članic, se vrši občni zbor pol ure pozneje v istih prostorih ob vsaki udeležbi.

Evangeljska cerkevna občina. V nedeljo dne 3. IX. t. l. se vrši služba božja dopoldne ob 10. uri.

Pofletalica mature. K prijateljskemu sestanku dne 4. septembra ob 2. popoldne k Čadu pod Rožnik se vabijo maturantice ljubljanskega učiteljskega iz leta 1917. Pridite vse, — saj ste tako obilnile!

Mestni gasilski urad. Pri mestnem magistratu osnoval se je urad, oddelek magistrata, to je mestni gasilski urad. Svoje uradne prostore ima v Mestnem domu, ter so uradne ure, za stranke od 11. do 12. ure vsak dan. V področju tega urada spada požarna policija, gasilstvo, kontrola požarno varnostnih naprav v tovarnah, gledališčih, zavarovanje gasilcev itd. Gasilski urad ima sedaj 1 večbalka gasilca, 6 gasilcev in 2 telefonista. Prvi gasilski avto bo dogotovljen koncem septembra t. l., koncem novembra pa pride motorna brizgalna. Vodstvo gasilskega urada je prevzel gasilski nadzornik Janez Koleča.

Nova tovarna postaja na Tezno. Pišejo nam: Kakor se v Mariboru nič ne zida novih stanovanj, tako se na drugi strani izredno razširja industrija, ki

si je izbrala Tezno kot najugodnejši teren za zgradbo tudi velike, težke industrije. Zlasti ob glavni in stranski progi narašča vse polno velike industrije. Razveseljivo je, da se tega razvoja udeležujejo v zadnjem času poleg češkoslovaških tudi domača slovenska podjetja. Tako gradi tvrdka Toneja ob stranskem tiru nasproti mestnemu vodovodu veliko trgovsko skladišče, ki bo na razpolago tudi drugim tvrdkam in ki je pripravljeno v nadaljno dozidavo. Ob skladišču se vpleje železniški tir, na koncu katerega nameravajo vse okoliške tvrdke (tovarne) postaviti novo postajo za tovor in postajališče, kar bo velikega pomena za vso industrijo v tem okolišu. V tokrat se vrši tožadveni komisijonelni ogled. Ker bo preobremenjena tovarna postaja Tezno s tem izdatno razbremenjena, železniška uprava ne bo nasprotovala novi postaji.

V gostilni Novak, Rimska cesta, je bila ukradena modra jop. Dotična oseba se naproša, da jo vrne, ker je dobro znana, drugače se jo mora naznaniti policiji.

Naše ženstvo v Čehoslovaki. Na inicijativno gđne. prof. Jele Lazaričeve iz Beograda, ki je imela priliko občudovati smoteno in velikopotezno delo žene v Čehoslovakijski republiki in na povabilo gđ. dr. Alice Masarykove, predsednice češkoslovaške Rdečega križa, se je podala delegacija Jugoslovenk (10 po številu) na potovanje po Čehoslovaki, da prouči tamkaj humanitarne in kulturne ustanove bratskega češkoslovaškega naroda. To potovanje je velikega pomena, ne le vsled tega, ker se bodo naše delegatke koristnega naučile od svojih sester, marveč tudi, ker bo gotovo v veliki meri pripomoglo k čim tesnejšim vezem dveh bratskih narodov. Iz poročil naših delegatk posnemamo, da presega to, kar so doslej doživeli in videli, vsako njihovo pričakovanje. Povsod so prekrasno sprejete, kamor pridejo, vse jim gre na roko, vsaka vrata so jim na stežaj odprta, povsod se počutijo kakor doma. bodisi v mestu, bodisi na vasi, kjer jih slovaški seljak gostoljubno sprejme pod svojo streho, a Slovakinja jim s ponosom in ljubeznijo razkazuje svoje bogastvo v krasnih narodnih vezeninah. Češki listi so splošno simpatično pozdravili ta poset jugoslovenskih žen, a mi jim želimo, da se povrnejo bogate na idealih ter na podlagi izkušnji, ki so si jih pridobile pri svojih starejših bratih, nastavijo plodonosno delo v korist in blagor svojega naroda in naše mlade države.

— Z žitne cene. Pšenica 1830, moka O 2660, moka O skupaj z moko za kuho 2630, oves 1320, koruza 1550, težkega ječmena manjka in stane 1650, 54—65 težki ječmen 1580—16. Vse cene pariteta Sombor.

Ogneti v hiši Gradšče št. 10. V petek dne 1. septembra 1922 ob 17. uri 10 minut, izbruhnil je v hiši št. 10. v Gradšču požar v kleti. Tvrdka The rex Co imela je v kleti pri dimnih vratih naloženo polno raznih zabojev ter papirja, ki se je vsled kake iskre ali pa prevelike temperature vžgal. Ogneti so domači še pravočasno zapazili ter pogasili. Zgoraj je par zabojev. V slučaju razširjenega požara nastal bi velikanski požar, ker je v kleti nagromadeno polno papirja, zabojev ter drugih gorljivih snovi. Stranke se opozarjajo, na naj pustite povsod po hišah vratca dimnikov popolnoma prosta, in naj jih nikar ne zastavljajo z raznimi predmeti, ki so potem vsled bližine dimnika ogroženi, da se vnamejo. Na lice mesta došli gasilci niso stopili v akcijo.

— Izumrl je g. Anton Kovačič iz Pilištaja pri Rajhenburgu mal aparat, ki natakaj na svojo, preprečuje kapljanje gorčice svede tudi v velikem prepihu. S tem aparatom se prihrani do 30% pri sveči. Pomočnik roč. svetilnic, oblike ali tal je nemogoče. Radi patentiranja in eksploatacije navedene iznajdbe išče družabnika.

Tvrdka Stanko Žargi in Co., Ljubljana, Martinova cesta 15, je poleg pisalnih strojev svetovnoznane znamke »Torpedo« (proizvod tvrdke Wellwerke G. m. b. H., Frankfurt a. M.) ter poleg potrebnih za klenarje itd. razstavila blagajne iz armiranega betona, sistema Thörig, do sedaj pri nas še neznanu novost, koja vsled svoje ženjalne in lične konstrukcije vzbujajo splošno pozornost ter občudovanje. Kakor čujemo, ima gorenja tvrdka za blagajne že večja naročila. Tvrdka Stanko Žargi in Co. je svoje predmete razstavila jako okusno v oddelku št. 344, paviljon H.

Razstava ženskih robljiv dal. Osrednjega zavoda za ženske domače obrti v Ljubljani, Turjaški trg 6. II., se vrši v času velesojima vsak dan od 1.—12. dopoldan in od 2.—5. popoldne. Vstop prost.

Opozarjamo na današnji oglaš tvrdke Minimax, katera izdeluje svetovno znane najboljše ročne brizgalne, kajti samopomol v trenutku potrebe je vendar najsigurnejše sredstvo, da se nevarnost in nesreča prepreči.

Zamenjava obmojnih straž. Iz Maribora nam poročajo: Razmere na severni meji so postale tako nevarne, da se je vlada odločila za izmenjavo obmojnega kontrola. S 1. novembrom pre-

vzame to službo zopet naša finančna straža. Ker se je prigrisalo za to težko službo premalo reflektantov, se bodo za početek prevzeli še nekateri iz sedanjih straž, pred vsem nam državljan. Država si bo morala omisliti tudi lastne obmojne postaje po vzgledu Avstrije, ki kljub svoji siromošnosti gradi na važnih prehodnih točkah velike postaje za obmojno kontrolo. Pri nas se je v tem oziru mnogo zamudilo. Straže so bile čestokrat brez strehe ali vsiljene med družine, kar zelo škoduje ugledu takih postaj. Vse to bi bilo izostalo, če bi se bile pravočasno izrabile vsaj vojne barake v Mariboru in Strnišču, katere se je za mal denar prodalo ali jih pustilo enostavno propasti.

— Stanovanje išče dobrovoljec, ki se mora 1. oktobra t. l. izseliti. Več v oglaš.

Veliko javno tombolo priredi društvo za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški dne 8. septembra 1922, to je na Mali Šmaran na prostoru poletnega telovadišča v Glasilski ulici nasproti šole. — Glavni dobijci: 1.) kompletna spalna oprava iz trdega lesa; 2.) moško kolo najnovejšega sistema; 3.) kuhinjska kredenca s pritlikinami; 4.) zaboj sladkorja; 5.) stenska ura; 6.) okrog 500 manjših dobikov. Tablica stane samo dva dinarja. Občinstvo, Sokolsku naklonjeno, kupujte tablice, katere se dobivajo v raznih trgovinah, kjer se nahajajo plakati. — Odbor.

Jugoslovensko Šumarsko Uduženje, Podružnica Ljubljana naznanja vsem udeležencem šumarskega kongresa v Beogradu, da bo skupen odhod dne 6. septembra z brzdavnikom (3 r.), ki pelje iz Ljubljane ob pol ene v jutro, iz Maribora ob 1.40 zjutraj. Eventuelno 5. septembra ob 23.22 z državno železnico iz Ljubljane. Ogljave na železnicih se rasvidno iz »Šumarskega lista št. 9, str. 636. Južna železnica je vpoštevata samo drž. nameščenece. Odbor.

Sokolstvo.

— Kako so beografski Sokolčki kovali na Bledu? Beografsko »Vreme« priobčuje pod tem naslovom interesantno črtico o življenju beografskih Sokolčev na Bledu pod vodstvom Velje Popovića. Ti Sokolčki so prispeli dne 15. julija na Bled, si postavili v Zaki šotore ter živeli tu na letovišču, dokler se niso te dni zopet vrnili domov v Beograd. Že iz podnaslovov omenjene črtice »Prva poč na Bleškem jezeru«, »Hoja na Triglavu«, »Fantastična noč v višini 2515 m«, »Kralj prihaja«, »Bled-Beograd«, je razvidna njena vsebina. Sokolčki so se sode vsi vzličili na lepoto krajev in gora, ki so jih videli v Sloveniji, vrnili v Beograd. Na Triglavu je bilo 40 teh junakov, ki bodo gotovo v prestolici postali navdušeni poborniki planinstva.

— Rajhenburški »Sokol« priredi v nedeljo dne 10. septembra ob 15. svoji javni nastop. Vstopnina na telovadišče 2 D, sedeži po 4 D. Narodnjaki krasnega Posavja se bratsko vabijo na to domačo prireditel, ki bo gotovo vsakemu posetniku ostala v najprijetnejšem spominu. — Zdravo!

— Odelek za zgradbo Sokolskega doma v Mostah priredi na praznik dne 8. t. m. veliko vršno veselico z bogatim sporedom na krasnem senčnatem vrtu br. Kavčiča poleg kmetijske tovarne. Točila se bodo pristne kintopetrske vina, za prigrizek pa poskrbi ga. Kavčičeva s svojo priznano dobro in solidno kuhinjo. Vabimo vse sokolstvo naklonjeno občinstvo k obilni udeležbi. Začetek ob 16.

— »Sokol« v Logatcu priredi v nedeljo dne 3. v službu slabega vremena 8. septembra svoj javni nastop, združen z veliko vršno veselico, na svojem lastnem prostoru in sicer: Ob 16. sprajem gostov, ob pol 17. javna telovadba, potem vrtna veselica s srečelovom, šaljivo pošto in plesom. Sodeluje godba »Sokola Ljubljana II.«, Logateški Sokol se je v velikem številu udeleževal prireditel sosednih društev, zato pričakuje, da se tudi sosedna društva v obilnem številu udeležijo te prireditve. Ob tej priliki si bo lahko vsak ogledal naš budoči »Dome«, ki je že skoro do vrha dograjen. Torej navzvenje v Logatcu! Zdravo!

Razne stvari.

Boštevniko zdraviljenje. »La Vie Moderne« poroča v sledečem skoraj neverjetnem slučaju: V neki ruski bolnici je ležalo 117 otrok, ki so dobili vsled uživanja pokvarjenega živalskega mesa neozdravljivo bolezen. Sovjetske oblasti so odredile, da se morajo vsi ti otroci kratkoma ubiti.

Čehoslovaki v Parizu. »Bulletin de la Statistique generale de la France« za leto 1922 poroča, da je bilo dne 1. januarja v Parizu 1607 Čehoslovakov, in sicer 1018 moških in 589 žensk.

Poslednji bivoli v filmu. Vlada v Kanadi je odredila, da se poslednji bivoli, ki še žive, v filmu ovekovečijo. Pred kratkim je odpotovala v Caribon gorovje, kjer bivajo na nje planoti zadnji eksemplari teh močnih živali, ki bodo v nedoglednem času eksistirali samo še v pripovedkah, celja skupina filmpreterjev. Baje je samo še okoli tisoč bivolov. Leta 1866, pa so jih našli še 9 milijonov. Kanadska je sicer bivole vzela pod posebno varstvo, vendar številni volki nenavadno redčijo njihovo vrsto, dasiravno lov na te nenasiitljive roparje neprenehoma traja. Tako bomo kmalu imeli priliko videti v filmu poslednje bivole.

Zbirajte znamke

Jugoslovensko Matice!

Turistika in šport.

— Jadran in Ilirija rez. Igrata v nedeljo ob 16. prijateljsko tekmo na igrišču Urije. Obe moštvi sta v dobri formi.

— Gersthofer SV, Dunaj: Ilirija. Danes in jutri gostuje na igrišču Urije pred tržavnim kolodvorom v dveh nogomernih tekмах Gersthofer Sportvereingung, eden mlajših, a najbolj ambicioznih dunajskih klubov. Gersthofer goji moderen nogomet, predvsem ga odlikujejo član, prodorna sila in dobro streljanje napadalne vrste. Dokaz zmožnosti in vztrajnosti Gersthoferja, da se je povzpeli na sedanje mesto, kjer ima šanse za prvotnost, v dobi dveh let in cele množice dunajskih nižerazrednih klubov. Ilirija nastopi proti Gersthoferju z večimi ojačenji. Upati je, da bo izvrstnemu dunajskemu klubu resen, enakovreden protivnik in da bosta tekmi zanimivi in napeti. Pričetek oba dni ob 17.

— Kolesarsko prvenstvo Jugoslavije na progi Zagreb - Ljubljana 146 km se vrši danes. Start v Zagrebu ob 6. jutraj. Prvi dirkači se pričakujejo na cilju okoli pol 11. Cilj pri km 3 na Dolenjski cesti, tik restavracije g. Joška Jabačina. Med občinstvom vlada veliko zanimanje za to veliko borbo med jugoslovanskimi prvaki. Po zaključku cilja skupni odhod v restavracijo g. Kavčiča na Privozu. Zvečer ob 7. sportno družabni večer ter razdelitev daril v restavraciji pri Lozariju, Sv. Jakoba trg. Občinstvo in sportniki se vabijo na mnogobrojno udeležbo.

— Prvenstvene tekme. V nedeljo dne 3. t. m. se vrši na igrišču SK. Ilirije ob 10.30 prvenstvena tekma Slovan - Slavija. Popoldne ob 16. pa se vrši na igrišču Šparta-Primorje druga prvenstvena tekma in sicer Šparta-Svoboda Ljubljana. Prvo tekmo sodi g. Hus, drugo g. Kepad.

Šolstvo.

— Konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Šolsko leto 1922/23 se začne na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani dne 13. septembra t. l. Vpisovanje se vrši od srede, 6. septembra dalje vsak dan, izvenredni nedelje in praznikov od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica št. 8. Ravnateljstvo prosi, da pridejo gojenci v družbi staršev k vpisovanju. Pri vpisovanju je plačati 40 K vpisnine in šolnine, 40 K članarine in pa polovico ukovine za mesec september. Ukovina znaša v pripravilnih razredih za instrumentalni pouk mesečno 200 K, v nižji in višji konservatorijski stopnji pa 240 K. Ukovina za solopetje znaša 280 K mesečno. Poleg tega morajo konservatoristi plačati za vsak stranski predmet, ki ga obiskujejo 40 K mesečno. Vpisovanje se vrši do vštete 12. septembra. V dneh 13. in 14. septembra se vrši razdelitev gojencev po predmetih, razredih in učiteljih ter se določi sporazumno urnik. Redni pouk v vseh predmetih konservatorija pa se prične v petek, dne 15. septembra 1922. Ravnateljstvo konservatorija prosi, da se gojenci vpišejo vsaj do 12. septembra, po tem terminu se bodo sprejemali gojenci le v slučaju, ako bo kaj prostora na razpolago.

— Na državnem ženskem učiteljskem je vpisovanje za šolsko leto 1922/23 v torek dne 12. septembra in sicer za 1. do 4. razred dekliške vadnice in za otroški vrtec od 8. do 10. ure, za 2. do 4. letnik učiteljskega pa od 10. do 12. Isli dan ob 14. uri naj se javijo v zavodu tudi vse v prvi letnik poiznjo sprejete učenke. Šolsko leto se prične v četrtek dne 14. septembra s slovesno službo božjo ob 8. uri. Vse podrobnosti so razvidne na razglasu v veži šolskega poslopja.

— Na državni realki v Mariboru se otvori šolsko leto 1922/23 v četrtek 14. septembra s skupno službo božjo v stolnici.

Dne 15. septembra prične ob 8. jutraj redni pouk. Priglasovanje novih učencev za prvi razred v ponedeljek 11. septembra od 9. do 12. v pisarni. Začetek sprejemnih izpitov za 1. razred v torek 12. septembra ob 9.30 dopoldne. Vpisovanje laniških učencev v vodo v I. do VII. razred v torek 12. septembra v dotičnih razredih od 8. do 10. dopoldne. Ponavljalni in naknadni izpiti od 11. do 13. septembra. Za te izpite se je treba pravočasno prigrasiti pri dotičnih gospodih razrednikih in izpraševalcih. Vsa druga pojasnila so na objavi deski zavoda.

— Pričetek šolskega leta 1922/23 na državnem moškem učiteljskem v Mariboru. Na tem zavodu se vrši vpisovanje v vadnico in v prvi letnik v ponedeljek dne 11. septembra. Novi gojenci v višje letnike se sprejemajo, v kolikor to dopuščajo prostori, v torek dne 12. septembra popoldne. Bivši gojenci in gojenke zavoda se vpišejo v sredo dne 13. septembra od 10. do 11.

— Pričetek šolskega leta na mestnih otroških vrtcih. Na mestnih otroških vrtcih na Zaloški cesti št. 1 in v Cerkveni ulici št. 21 prične se šolsko leto 1922/23 v petek dne 15. septembra 1922. Vpisovanje se pa vrši v četrtek dne 14. septembra 1922 od 9. do 12. opoldne.

Ščanske šole je dovoljen le onim učencem in učenkam, ki so dovršili(e) V. šolsko leto s splošno povojnim uspehom. Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se načelno pri sprejemu odklanjajo, po čemer se je ravnateljstvo točno ravna. Vse podrobnosti se poizvedo pri šolskih ravnateljstvih ob vpisovanju.

Društvene vesti.

— Prostovoljno gasilno društvo Grosuplje slavi dne 3. septembra t. l. svojo 10-letnico in jo proslavi ta dan na vrtu g. Ivana Rusa v Grosuplju.

— Društvo Jugoslov. akademikov v Mariboru VII. redni občni zbor se vrši v četrtek dne 7. septembra ob 20. v društveni sobi s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo častnega sode. 3. Poročilo preglednikov. 4. Volitve. 5. Služajnosti. Udeležba za člane obvezna.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Poslano.*

Vest v Jugoslaviji z dne 30. VIII. 1922 o nesreči pri zgradbi trgovske hiše gospoda Adamiča v Kranju napravila je v javnosti utis, da je na dotični nezgodi krivo stavbeno podjetje »Slograd« v Ljubljani; dohajajo nam tozadevno od mnogih strani razna povpraševanja. V varstvo dobrega slovesa naše trdnice smo primorani, pojasniti javnosti tem potom resnični položaj.

Pri predmetni zgradbi je bila trdnica »Slograd« poverjena z izdelanjem načrtov in z izvršitvijo železobetonskih stropov nad pritličjem in I. nadstropju. Podiranje starega poslopja in vsa zidarska dela je pa gospod Adamič iz umljivih razlogov oddal zidarskemu mojstru gospodu Bidovcu, ka-

teri je njegov hišni sosed. Trdnica »Slograd« je omenjena železobetonske konstrukcije dovršila že 2. t. m. Od 14. avgusta pa sploh ni bilo nobenih delavcev od »Slograda« več na stavbišču. Nesreča se je zgodila, ko je gospod zidarski mojster Bidovec izvrševal dozidavo II. nadstropja in ko je gospod tesarski mojster Pernuš postavil strešni stol. Čeprav je izvrševala trdnica »Slograd« svoje delo med starim slabim zidovjem že od kleti naprej, ni se pripetila v tem času niti najmanjša nepravilnost. Pri teh delih je trdnica »Slograd« napravila na lastne stroške iz lastnega nagiba v svesti si svoje odgovornosti različne varnostne ukrepe, ki glasom pogodb ne niti spadali niso k njenim dolžnostim. Železobetonski stropovi, podprti s solidnimi železobetonskimi stebrički in obluki okvirjev, so celo prenesli ves težki udarec ruševskega zidovja. Edino težko solidnost se je zahvaliti, da ni bila nesreča še znatno večja, kajti ako ne bi bila izdržala železobetonska konstrukcija ves udarec, bile bi se porušile sigurno tudi še obe sosedni hiši.

Značilno je dejstvo, da je g. Bidovec m. takoj po nesreči raznašal vest o krivdi trdnice »Slograd«. Proti njemu, kakor tudi proti informatorju Jugoslavije smo nastopili pravno pot v varstvo dobrega slovesa našega podjetja.

»SLOGRAD«, Slovenska gradbena in industrijska d. d. Ljubljana, telefon 100. Parna žaga Keršič, tovarna vozov. inž. Jos. Dedek, l. r. mestni stavbenik. inž. dr. Král, l. r. stav. inž.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

* Za ta spis uredništvo ne odgovarja.

Dr. Ing. Miroslav Rasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik

Ljubljana, Gradjska št. 13.

stavnno podjetje in tehniška pisarna za betonke, železobetonske in volne zgradbe, arhitekturo in vsakovrstne visoke stavbe.

vršitev. — Projektiranje.

Zastopstvo

kake domače firme prevzame za Bačko in Banat Slovenec, uradnik v Subotici. Ima dobre zveze z železnico in potuje lahko tudi sam za firmo po vsej Vojvodini. Ponudbe pod »Vojvodina«, poštno-ležeče, Ljubljana. 7069

Samostalna gospodja iz dobre porodice, mirne naravi, 45 godina stara, poslednja vrlo lepega pokusa za 2 sobe i kuhinju, ima i veći kapital u gotovini. Želi naći u upravljanju kuće ne samo svoje i svoga služboдавца zadovoljstvo, pa s toga traži majest

2 dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje, klavir na razpolago. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7122

Krasno vinogradsko posestvo

pri lepem kopališču, mali grad, 18 orolov (5 orolov je vinograda la) živi in mrtvi inventar Kron 1.600.00. — Karol Brestnik, Celje, Dolgo polje 1. 7120

Na prodaj

2 postelji brez žimnic, posteljnina omara z mramornato ploščo, umivalnik z zrcalom in mramornato ploščo, velika omara za obleko in perilo. — Sodna ul. 1. II. nadstr., levo od 1. do 3. pop. 7076

Zahvala.

Za vse neštete dokaze iskrenega sočutja ob priliki težke izgube našega ljubljenskega očeta, odnosno brata, tasta in starega očeta, gospoda

Miroslava Pless

izrekamo tem potom najglobljejo zahvalo.

Devin pri Trstu, dne 30. avgusta 1922.

Žalnoči ostali.

Edvard in Emerik Suppanz, naznanjata v svojem in v imenu svojih rodbin in sorodnikov pretužno vest, da je njih dobra nepozabna mati, stara mati, prastara mati in tašča, gospa

Marija Suppanz

veleposestnica

danes v 85. letu svoje dobe, neumorno delujoča do zadnjega trenutka, mirno preminula. Zemski ostanki drage pokojnice se položijo v nedeljo dne 3. septembra 1922 ob 2. uri popoldne na pokopališču pri Sv. Eml pri Pristavi k zadnjemu počitku.

Pristava - Rogatec, dne 1. septembra 1922.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

Konjska oprava

za 2 konja, zelo lična s srebrnim okovom in lovski voz s streho se prodaja. Polize se pri trdnici F. Terdin v Ljubljani, Stari trg. 7117

Za dobro nagrado

se odda stanovanje: soba, kuhinja, klet. Uporaba vrta. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7068

Trame

tudi same drobne, od 3/3 do 4/8" naprej, nadalje deske, posebno III in škarto. Kupuje trdnica Tršan & Gorjanc, Kranj. 7066

Francoščino in klavir

poučuje zopet Aneta Potočnik, Aleksandrova cesta 11, pritl., levo. 7075

Kavarna, Zvezda

v Ljubljani sprejme takoj izurjeno kavarniško blagajničarko, dva izvežbana kavararja ali kuharice. 7056

Proda se

dobro ohranjena otroška postelja in moška obleka na Sv. Petra cesti št. 54. 7124

Službe išče

kot sluga v katerikoli stroki inteligentni moški. Ponudbe pod »Sluga 7067« na upravo Slov. Naroda. 7067

Stavbne parcele

v najlepši legi mesta se ceno prodajo An. zavod Drago Beseljak, Ljubljana Sodna ulica 5. 7057

Proda se po jako nizki ceni auto Daimler

60 k. s. štirisedežen, karoserija Prinz Heinrich, opremljen z dobro pnevmatiko, v izvrstnem stanju, z vsem potrebnim orodjem in prtilkami. Polze pri Partot, Ljubljana, Aleksandrova ulica št. 16-III. 7072

Trgovina z železnino

»pri Zlati lopati« Eriavec & Turk (prej Hamerscheidt) Ljubljana, Valvazorjev trg 7 nasproti križniški cerkvi. Zaloge cementa in karbida.

Proda se Dieselmotor

»Grazer« 70 HP. Vojnović & Cie. Ljubljana. 7071

Dva dijaka

srednješolca iz boljši rodbine se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7114

2 gospoda

ki imata svoji postelji, se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov pove upr Slov. Naroda. 7097

Gospodična

zmožna vseh pisarniških del, išče službo za popoldanske ure. Dopisi pod »Popoldanske ure 7131«.

Priden dijak

iz boljši rodbine se sprejme v izborni oskrbo. — Podrobnosti iz prijaznosti v Beethovnovi ulici 15, vrata 17, desno.

Gostilno

ge. Kaučič v Mostah sem prevzel. Ohenem se slav. občinstvu priporočam za obilni poset. MOSTE, 1. septembra 1922. Kovačič.

Dve hiši

Razporna ulica 4 in 6 v Ljubljani, ena enonadstropna, druga pritlična, z dvoriščem in malim vrtom, sta na prodaj. Ponudbe do 9. septembra na odvetnika dr. Otava Fetticha, Sodna ulica 11.

Vinotoč!

Cenj. občinstvu najtopleje priporočam svojo veliko zalogo pristnega dalmašinskega vina, katerega razpečavam na debelo kakor tudi v zaprtih steklenicah po zelo ugodnih cenah.

Justinka Skalarjeva, Tržič, Gorenjsko.

JOŽKO LAVRIČ

benčni uradnik

JOŽICA LAVRIČ roj. MOLK učiteljica

POROČENA

Ljubljana

Logatec 3. IX. 1922 Nova vas

Trgovci, bivši vodja

veletrgovine in dolgoleten potnik odličnih trdnih živilskih strok, izredno zmožen vseh pisarniških poslov, dober organizator, želi mesto komercialnega vodje ali potnika pri večjem industrijskem ali trgovskem podjetju. Najboljše reference in na zahtevno kavijska na razpolago. — Cenjeni dopisi pod »Predložna vestnost 7110« na upravo Slov. Naroda. 7110

Proda se velik

gobelin klubfotelj

2 hrastova stola, različne olinje in druge slike z lepimi okvirji, namizna petrolejska iz medi, marmornata garnitura za pisalno mizo, vaze iz kina srebra, figura od porcelana, 6 skodelic za črno kavo, 18 kozarcev za vkuhanje in druge nippe. Na ogled od ponedeljka dalje. Vohar, Mostiščeva 4, I. nad.

Dijaki

se sprejmejo na stanovanje in hrano k boljši rodbini. Naslov pove uprava Slov. Naroda 7101

Učenka

za trgovino išče primernega mesta s hrano in stanovanjem v hiši. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7102

Odstrel za gamse.

Veleposestnik Kornelius Zwilling, Zdenica pri Zagrebu, išče odstrel 5 do 6 gamsov in 3 velikih petelinov proti dobremu plačilu. Ponudbe naj se pošljejo takoj na gornji naslov. 7116

Kot družabnica

bi pristopila v že vpeljano trgovsko podjetje s primernim kapitalom in sodelovanjem. Dopisi pod »Trgovsko izvežbana 7111« na upravo Slov. Nar. 7111

Stanovanje

z dvema sobama in kuhinjo išče mirna stranka dveh oseb v novi ali stari hiši. Najemno plača na željo tudi za daljšo dobo vnaprej. Dopisi pod »Doljša doba 7109« na upravo Slov. Naroda. 7109

Nov usnjen kovčeg

za potovanje se ceno prodaja. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7112

Sprejme se

na hrano in stanovanje dijakinja srednje šole. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7030

Mesta gospodinje

želi vestransko verzirana mlajša dama. Ponudbe pod »Representantna« poštno ležeče Mengeš. 7078

Proda se

razno pohištvo, železna postelja, zimski moški plašč in otroški voziček. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7077

Dve ali trisobno stanovanje

iščem v novi hiši za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Dobro plačnik 7079« na upravo Slov. Naroda. 7079

Wilhelmsdorfska tovarna sladnih izdelkov in tokolade

Jos. Küfferle & Co. Wien XII.

Na velesejmu paviljon G št. 243.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

I. Schuster, Ljubljana,

— Slomškova ul. 14. —

Svetovna tovarna pralnega plavila, indigomodrina, bengalska modrina v kockah in papirju.

Friedrich Kurzweil & Söhne

Bruntal, Šlezija CSR

zastopana

na Ljubljanskem velesejmu Paviljon G, koja 207.

Stroj za obdelovanje lesa. --- Turbine. --- Transmisije. --- Armature in seselke. --- Zvonovi.

Strojne tovarne in livarne d. d. :::: LJUBLJANA

Prodaja posode

Emajlirana in luksuzna blaga

Priporočila se

KNA KNS, Ljubljana, Resljeva c. 4

JOSIP REBEK

UMETNO KLJUČAVNIČARSTVO

LJUBLJANA

CANKARJEVO NABREŽJE 9.

KONZERVNA TOVARNA NA VRHNIKI

Največja in edina konzervna tovarna v Jugoslaviji

priporoča vsakršne konzerve in mesne izdelke po dnevni ceni. Ceniki so na razpolago. Brzojavi

„TOVARNI“ Vrhnika

PAVILJON NA VELESEJMU

POZOR!

Kdor ne obišče na II. Ljubljanskem velesejmu

v paviljonu K št. 487

FRANC LUBAS & SIN

izdelovanje harmonik

ne bo videl, kako izgleda lepa, precizna in dobro delujoča harmonika.

Franz Lubas & sin, Klagenfurt

GRICAR & MEJAC

LJUBLJANA,

POLEK GLAVNE POŠTE

ZALOGA
OBLEK ZA GOSPODE, DAME
IN DEČKE.

TRANSFORMATOR

ELEKTROTEHNIČNA TOVARNA, D. Z O. Z.
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 75

IZDELJE IN POPRAVLJA
TRANSFORMATORJE VSEH
NAPETOSTI IN TONA

ZALOGA MOTORJEV, BERG-
MANOVH CEVI IN RAZNE-
GA ELEKTRO-MATERIJALA

OPREMA ELEKT. CENTRAL
INSTALACIJE

I. SANDRIN,
LJUBLJANA.

Veletrgovina usnja in sirovih kož

MESTNI TRG 6.

JOSIP STADLER

Tovarna stolar in lesnih izdelkov

Ljubljana, Sodna ulica št. 11

Tel. intern. št. 461

Paviljon F št. 145

Wien „FIAT“ Torino

O. Žužek, zastopnik avtomobilov, mo-
torjev, pnevmatik, potrebnih

Ljubljana, Sodna ul. 11

Tel. intern. št. 461

Tel. intern. št. 461

Paviljon F št. 151

BERSON

Gumijevi podpetniki

in
podplati

vam ohranijo obu-
tev trajno in
elegančno

Dobi se po vseh boljših trgovinah z usnjem
ter na veliko pri:

Berson-Kaučuk d. d., Zagreb, Wilsonov trg št. 7.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino,
LJUBLJANA, Dunajska cesta, štov. 10.

priporoča najboljša orodja in stroje za
kovače, ključavničarje, mizarje, to-
sarje, zidarje l. t. d.

Okovje za vrata in okna ter za pohištvo,
kuhinjske opreme.

Poljedelske stroje kakor vrtilice, mlatilnice,
samoreznice, reporeznice, ameri-
kanske kosilnice, cevi za

vedrovede in spleh

vse potrebščine

za polje-

delstvo.

Samo prvovrstno blago!

Zmerne cene!

SIEGEL & DRUG

industrija platnenega in bombažastega blaga
LJUBLJANA, Dunajska cesta 31. EN GROS.

PRVOVRSTNO BRIVSKO IN TOALETNO MILO

KREMO ZA KOŽO, KOLINSKO VO-
DO, TOALETNE IN BRIVSKE PO-
TREBŠČINE ZA MASKIRANJE PRI-
POROČA PARFUMERIJA
„STRAOLI“, LJUBLJANA, POD FRANČO 1.

Paviljon G 214, automobili

Austro-Daimler M. A. G. Puchwerke A. G.

Generalna reprezentanca: Ljubljana, Gledališka ul. 2

Automobili Austro-Daimler:

6 cilindrski ¹⁷/₁₀₀ PS. z zaprtjo in odprto karoserijo
Mali avto 15 PS. slovi „Sascha“, ki je bil v 16.
svečenihi tekmah prvi zmagovalac

Puchwerke:

typa VIII. ⁴/₁₀₀ PS.

typa XII. ⁷/₁₀₀ PS.

Največja angleška moška in damska kolesa.

Puchovo motorno orodje „Excelsior“ ³⁵/₁₀₀ PS.

Motorne poljske železnice in motorni poljski agregati

Tovarna verig

d. d. v Lescah pri Bledu.

Električno varjene verige in kovane verige do 30 mm
debelosti členov. Amer. verige brez varitve do 6 mm
debelosti členov in vsi v to stroko spadajoči predmeti
v prvovrstni izvedbi. — Specialiteta: Ladijske, žer-
javske in kalibrirane, preizkušene verige za škripce.
dvigala in železniške varnostne naprave.

Naslov za brzojave: Veriga-Lesce.

II. vzorčni velesejem v Ljubljani od 2. — 11. sept.
1922. Paviljon G. Koja št. 262.

Oficijelni spediterji „Ljubljanskega Velikega Sejma.“

„BALKAN“ D. D. ZA MEDNARODNE TRANSPORTE

Brzojavni naslov: SPEDBALKAN.

Centrala: **LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.**
Podružnice: BEOGRAD z ekspozituro CARIBROD — MARIBOR —
ZAGREB — RAKEK — JESENICE.

Afilijirana podjetja: „BALKAN“ Ges. m. b. H., Wien III. Stroh-
gasse 24.

„BALKAN“ S. A., Trieste, Riva Grumula 14.

Zastopstva: FR. MEYER, & SOHN, Hamburg - A. Welti - Furrer
A. G. Zürich —

LEMMEL & SCHRAMM, Frankfurt - M. - W. A. J. Tille-
ray & Co. Ltd., London in vse podružnice teh tvrdk
ter zastopstva z interesno skupnostjo na Češkem,
Poljskem, v Madžarski, Italiji, Franciji, Romunij in
Sev. Ameriki.

Lastno carinsko posredništvo. — Tarifni oddelci. — Zbirni promet. — Med-
narodne selitve pohištva. — Javna in carinska skladišča.

Največje in najbolje

organizirano domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.

GOSPODARSKA ZVEZA, LJUBLJANA

IMPORT

Lastni paviljon na Ljubljanskem velikem sejmu

EKSPORT

LOKOMOBILE

ra biljone, najamčeno obratozmožno, po brezkontaktnem
nizkih cenah ima v zalogi in jih nabavlja
inženir **GUSTAV ZEMANEK**,
strojno tehnična pisarna
Paviljon E št. 348. LJUBLJANA. Paviljon E št. 348.

POZOR!**POZOR!**

Podpisana naznanja cenjenim interesentom, da sva otvori-
la trgovino s črni in belimi ter čistilnimi črni in belimi
na Jozefu. Kupuje vse vrste črni in belih po najviš-
jih cenah ter se priporoča p. t. mesarskim mojstrim v blagohotno
uvaževanje. Prevzema blaga se vrši na željo tudi na licu mesta
ter zadostuje v to svrhu dopisnica na podpisano.

Ignac Medvedšek.

Frane Levičnik.

PAPIR NA DEBELO! TVORNIŠKA ZALOGA!

„LIPA MILL“

konfekcijski papir, kuverte in vse vrste drugega
papirja, papir za pakovanje itd.

Cigaretalni papir:

Abadie, Club, Samum, Golub

A. LAMPRET, PAVILJON E 30

Ljubljana, Krekov trg 10.

IVAN KRAVOS, MARIBOR

Telefon int. 207.

Telefon int. 207.

Popolne opreme in razne
potrebščine za konje.
Usnjate torbice, kistice in
kovčugi za potovanje, šol-
ske torbice, gamaše, no-
hrbnički l. t. d.

Gonilni jermeni za stroje.

Trgovina: ALEKSANDROVA C. 13.

Delavnica: KOROŠKA C. 17

Ljubljanski sajam:

Industrijski paviljon, mjesto br. 360

„SINTA“

splošna industrijska in trgovska družba z o. z.

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15

dobavlja iz skladišč ali tovarne:

Gospodarske stroje in razno orodje, stroje in druge po-
trebščine za mlekarstvo.

Nosilce, belovske železne, železne, železne, železne.

Vse vrste železne, pločevine, železne.

Različna orodja, okrove za zgradbe ter razne kline in
kuhinjske potrebščine.Motorje vseh vrst za pogon z benzinom, sušilne oljane
in pare.

Cele naprave za izdelovanje piva in brkičev.

Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine indus-
trijskih železnik.

Čeol za vodovalce in pila ter vse zadržane armature.

Najugodnejša nabavna prilika za trgovce
in industrije po tvorniški ceni.**LEOPOLD BOGEL & SIN**STAVARNO KLEPARSTVO IN VODOVODNA INŠTALACIJA
LJUBLJANA, GOŠPOSVETSKA CESTA 18.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drugLjubljana, Bohoričeva ulica št. 20.
za pripravo za vsa v to stroko spadajoča dela.

Ogenj

pogasilce ter se ga odvarja oto takoj z

„MINIMAX“ročnim aparatom, ki je zelo priročen in ogenj brez
uporabe vode takoj pogasi.Pojasnila daje samo Generalno zastopstvo za Slo-
venijo, Beizlić, Ljubljana, Resljeva c. 3**TVORNIČA ZA MOTORJE IN MOTORNE PLUGE**
D. D.Lokomobile na sesani plin, pre-
vozne, od 4-80 HP za obrat s
koksom, ogljem itd.Motorji na sesani plin.
Najcenejša obratna sila sedaj-
nosti.**OSERS &****BAUER**

WIEN, XX. Dresdnerstrasse 81 - 85.

POTNIKI V AMERIKO, POZOR**UNITED-AMERICAN-LINES-INC**prevažata potnike z največjimi brzoparniki preko:
HAMBURG-SOUTHAMPTON in CHERBOURG-NEW YORK.

Vozne listke ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

SIMON KMETEC,zastopnik za Slovenijo,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26

6043

Vsi producenti bodo obiskali na
Dunajskem mednarodnem semnju

(Wiener Internationale Messe)

od 10. — 18. septembra 1922

oddelek za sirovine in poluizdelkeVsa pojasnila daje Dunajski semanj (Wiener Messe A. G.,
Wien VII., Messepalast) in časno zastopstvo v Ljubljani: Avstrijsko
zastopstvo, Turjaški trg 4**„VESNA“ Brata Pohlin & drug,**
tovarnice vlasnic, kljukic in ribič za čevlje
ter drugih novosti,**PAVILJON E št. 50**

Vsi dopisi na naslov Ljubljana I, poštni predal 126.

Ustanovljeno leta 1896.

Mednarodni transporti

Ustanovljeno leta 1898.

Antonio Biancheri & Comp.

Postojna

Centrala: Postojna.

Podružice: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)

Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

— Odprema vsake vrste blaga. —

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živali v katerikoli kraj.

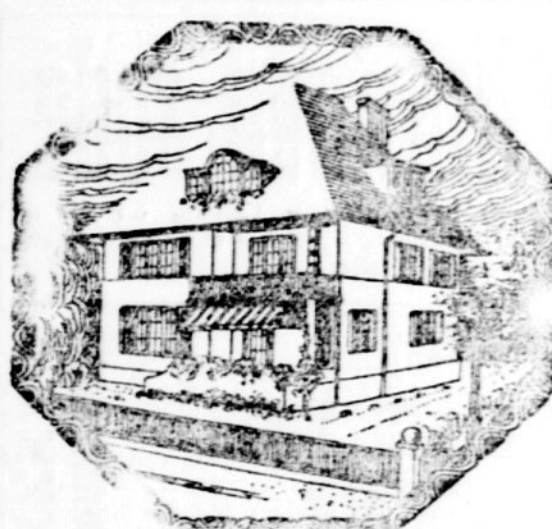
Telefon 527.

Leon Bricejmestni stavbenik
LJUBLJANA

Stomškova ulica 19

IZVRŠUJE NOVE ZGRADBE
IN POPRAVILA V SEH VRST
NAČRTE IN PRIORACUNE

Dela najsolidnejši

**Stacionarne
vročeparne lokomobile**

Wolff	1911 HTC 1	20/42 PS.
.	1919 TK 2	30/45
.	1907 HTC 2	28/54
.	1916 TK 3	38/57
.	1914 TK 4	48/72
.	1911 PCS	55/82
.	1907 HCCO	62/80
.	1909 SL1	62/95
.	1903 HCC1	72/100
.	1905 HCC2	100/130
.	1909 THC 2	95/150
.	1908 HCC3a	145/195
.	1908 CSA	30/385
Lanz	1916 DCA	50/70
.	1913 DCD	90/125
.	1905 HV 70	95/125
.	1919 NTC2	100/140
.	1921 NTC4	170/235
.	1907 V27	260/330

Prevozne vročeparne lokomobile

na visoki pritisk

Wolff	1906 OHF 1	12/22 HP.
.	1907 OHF 3	13/30
.	1907 PHF 3	18/30
.	1911 NHF 5	22/39
.	1917 AHF 4	26/48
.	1921 AHF 6	45/75
.	1921 AHF 7	53/90
.	1921 AHF 8	70/110
Lanz	1917 AP	20/32

Stacionarno

nasitjenoparne lokomobile

Verbund

Lanz	1900 CRO	100/150 HP.
------	----------	-------------

Stacionarno

nasitjenoparne lokomobile

na visoki pritisk

Badenia	1906 EHF	10/17 HP
Lanz	1902 GFA	13/22
Badenia	1906 HEA	16/28
Lanz	1908 ZAH	18/35
.	1901 RAE	24/39
.	1905 ZGH	25/33
Wolff	1906 ZOG	28/44
Lanz	1906 ZGK	45/67
Lanz	1907 ZGO	53/82

Prevozne

nasitjenoparne lokomobile

na visoki pritisk

Wolff	1900 SFZ	11/18 HP.
Lanz	1907 ZAG	13/24
.	1897 HA	16/26
Wolff	1901 12FZ	15/25
Lanz	1917 LOS	17/28
.	1918 ZH	18/35
.	1912 AOS	24/38
.	1913 LOS	24/40
.	1916 12cr	24/40
Lanz	1910 ZM	28/52
.	1904 ZK	35/62
.	1905 VZO	50/70

Zastopnika: Stebl in Tujež, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

!! Izključno češki izdelki !!Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske
trdke **Slassny & Schlosinger**. — Glavno skladišče v „Kresiji“, I. nadst. — Poseben vhod iz Lingarjeve ul. št. 1. —
Detajlna prodajalna v Stritarjevi ul. št. 5. Podružnica v Somboru.**Modni salon Marija Götzl, Ljubljana,**

Židovska ulica št. 8 in 7.

Damski klobuki vseh vrst.

— Modeli zadnje novosti. —

— Največja izbira. —

Specialna trgovina čaja

na debelo, najfinejših mešanic v paketih
znamke „BUDDHA“
„Tea Import“, družba z o. z. Ljubljana, Sodna ul. 2.

Spalna soba

dobro ohranjena, se kupi. — Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 6986

Gospodična

ali vдова brez otrok se sprejme za po-
učevanje dečka poleg učitelja, ki bi po-
magala tudi v gospodinjstvu na graščini
v Gorenjskem. Ponudbe pod „Prijetni
Nivališče 6997“ na upravo Slovenskega
Naroda. 6997

G. F. Jurasek
upravitelj glasovijev
v Ljubljani
Wolfova 12.

svetovno uglaševanje ter popravila gla-
sovijev in harmonijev, specialno strokov-
no, točno in cenovno.

Proda se

dobro ohranjen voz brek s streho za
8 oseb. Ogleda se pri sedlarju Jos. Ra-
zinger, Celovška cesta 61, Sp. Šiška.
(Reinighans). 6676

Jrstje za strope

zdeluje in prodaja na debelo in drobno
po najnižjih cenah. Pri večjih množinah
znamenit popust. — ANTON STEINER,
Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.
2128

Hrastove sode

3000 hektolitrov v veličini od 10 do
80 hektolitrov proda tt. Alex
Breyer i sinovi, Križevci. 6339

Primerno službo

v Jugoslaviji išče arhitekt-inže-
njer, Poljak, absolvirati šolo v Mon-
akovem, s 4letno prakso. Ponudbe pod
„Monakovo 6977“ na upravo Sloven-
skega Naroda. 6977

PERILO

za dame, gospode in dečke,
oprema za nevestinjske
po najnižjih cenah pri:
A. ŠINKOVIC nasl.
K. Soss
Ljubljana, Mostni trg 19.

Veliko zrcalo

(gardinjera),

podstavek s tremi vrati, staklo 80x18 ta-
di pomanjkanja prostora na prodaj. Na-
slov pove upr. Sl. Naroda. 7045

Vož spretnik monterjev

navijačev (Wickler)
išče elektrotehnična tovarna v Ljubljani.
Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.
Ponudbe pod šifro „T 6926“ na upravo
Slov. Naroda. 6926

Najzanimivejše

Ljubljanskega velesejma bude brez dvoma
oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, naj-
lepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

Šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,
razstavi svetovna tordka
INGER-ŠIVALNI STROJI
Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled postavljene najmodernejše
šivalne stroje bo gonila električna sila
kar prihrani čas in denar

Te ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja dan-
danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot
vse senzacionalne kino-predstave!

FRAN RAVNIKAR

MESTNI TESARSKI MOJSTER,
LJUBLJANA, LINHARTOVA UL. 25
TELEFON 415. — POŠTNO ČEKOVNI RAČUN 11.428.

izvršuje vsa v
svojo stroko spadajoča dela
in sicer vodno in nadtalno ter
umetno tesarstvo.

Parna žaga in stroj. delavnice.

Prevozom po danih, kakor tudi lastnih
načrtih zgradbo mestov, jezov,
hlá, vil ter razne gospodarske in industri-
ske stavbe, stolpne strohe, ku-
pole in cerkvene ostroja, balkone, vrtno
utice, verande ter razne druge
vrtno arhitektonične dela. Stopnice, deko-
rativne stropove ter dekorativne
stenne opake. Za razne industrijske stav-
be opozarjam zlasti na moje pa-
tentirane načine za vožje prosto razpeti-
ne od 12 — 13 cm.

RAZSTAVA V PAVILJONU ZA STAVBENO
— STROKO IN LESNO INDUSTRIJO. —

DIONIČKO DRUŠTVO

P r i j o
ŠKODINI ZAVODI U PLZNJU
(spojeni sa „Sjedinijem tvornicama strojeva d. d. prije
Škoda, Ruston, Bromovský i Ringhoffer“)

Centrala: PRAG — SMÍCHOV
Tvornice: PLZENJ, DOUDLEVICE, NYRANY, KRALJ,
ORADAC, SMÍCHOV

Grubi, sapola obrađeni i potpuno obrađeni predmeti iz ljevanog
željeza i ljevanog čelika, kovani dijelovi sve do najvećih dimen-
zija i težina za svu industriju, željeznične, rudničke, parobrodar-
ske i t. d.

Odjeval iz svih kovina i iz elektrolitika.
Zubati kotači („Citroen“, „Masg“ i t. d.), perni svih oblika i vrsta, na-
bovanci, protejci (Schraubstöcke), vijčani ključevi i t. d.

Željezne konstrukcije i dizale.
Parni kotlovi svih vrsta.

Lohomotive i tenderi za normalni kolosijek.
Parni strojevi, strojevi na plin i naftu, strojevi za hlađenje i pro-
vedanje leda.

Alatni strojevi, hidraulička tlačila, parna kladiva, lomila, kompresori,
traktori, vodne automobilske radionice, motorni i parni plivači, lokomo-
bili na benzini i nafti za vučanje cest.

Separatni za mljevenje.
Tehnološki strojevi i t. d. i t. d.

POTPUNI STROJARSKI UKLADAJ kotlova, radionice, tvornice žele-
za, tvornice opreme, stolice, pivovara, tvornice stakla, hladilna, tvornice leda,
klesarice, radionice, majdana i valjanice, brodogradilišta, pomorskih i rije-
čnih parobroda, električnih centrala.

Prospekti i priručnici na zahtjev.

SASTUPSTVA:
Svjetsko br. 60 ZAGREB Telefon br. 14 — 97
Svjetska ulica 62 BEOGRAD Telefon br. 5 — 78.

TRGOVINA iz galanterijskim in modnim blagom M. BARTL

namena, da je otvorila prodalno v
Židovski ulici 5 in se slavemu občinstvu
priporoča za nadaljno naklonjenost.

Kozmetični preparati! Kemično-tehnični izdelki!

I. C. KOTAR - Ljubljana
Wolfova ul. 3. Telefon št. 402.

H. Ljubljanski veliki semenj Paviljon K št. 455.

Smrekovi krajniki

brez lubja, zdravil in suhi se kupijo. Ponudbe za
100 kg franko z izvoznico na moje postaje Jese-
nice, Prevalje ali Spielfeld (tudi za drva) na W.
Dubs, hotel Meran, Maribor. 6932

Razglas

o prostovoljni dražbi hiše v Ljubljani
Dalmatinova ul. št. 7.

Na prošnjo lastnic gđ. Mihaele Jaki in ge. Marije Bernik
se prodá na javni dražbi v ponedeljek, dne 4. septembra
1922 ob 11. uri dopoldne

trnadstropna hiša št. 7 v Dalmatinovi ulici z dvoriščem.

Dražba se vrši v pisarni notarja Antona Gallea v Ljubljani,
Kralja Petra trg št. 2, kot sodnega komisarja.

Izključena cena znaša 2.000.000 K. Prodajalki si pridržite pra-
vico odobrenja po zastopnikih tekom 8 dni.

Vsak ponudnik mora pred začetkom dražbe položiti v roke
sodnega komisarja kot vadij 200.000 K v gotovini ali prosto raz-
položljivi hranilnih knjižicah.

Pravice knjižnih upnikov ostanejo nedotaknjene.

Natančnejši pogoji so na vpogled pri sodnem komisarju med
uradnimi urami in se pred dražbo razglašajo.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1922.

Anton Galle,
notar kot sodni komisar.

Poziv

na upis akcija Privredne Banke za
Južno Srbiju, Skopje.

Gospodin Ministar Trgovine i Industrije svojim rešenjem od
1. junija o. g. pod Br. 2226., odobrio je osnivanje Privredne
Banke za Južno Srbiju u Skoplju sa kapitalom od 3.000.000 Dina-
ra, podeljen u 15.000 akcija po 200 Dinara, koje će glasiti na
ime i donosilaca.

Zadatak je ovoj Banci, da organizacijom sopstvenoga kapi-
tala i sticanjem kredita unapređuje sve privredne grane kao: tr-
govinu, industriju, zanate, poljoprivredu i t. d., davanjem kredita,
osnivanjem i organizovanjem preduzeća i sudelovanjem u takvim
i sličnim preduzećima, a uz to će se baviti i ostalima bankarski-
ma poslovima.

Pri upisu polaže se 20%, od nominalne vrednosti za svaku
upisanu akciju i 20 Dinara po akciji na ime osnivačkih troškova.
Ostatak će se uplatiti u roku od godine dana, a u ratama, koje
će Upravni Odbor odrediti.

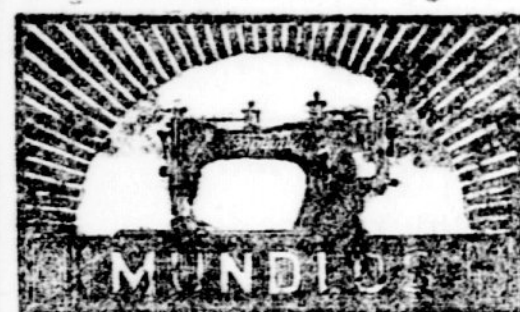
Upis traje do 30. Septembra ove godine, a uplate polažu se
u Skoplju na Bančinoj blagajni, u ulici Br. 14. i Br. 1., telefon Br.
102., ili poštom i kod ovlašćenih poverenika.

Osnivački Odbor zadržava pravo podele akcija u svakom
pogledu, a naročito da se njihov broj preuviše.

Osnivački Odbor.

VELETRGOVINA Z VINOM PETER STEPIČ

LJUBLJANA - SP. ŠIŠKA
Raznovrstna štajerska, dolnjska, dalmatinska
ter deserta vina.

Velesejem
paviljon H,
št. 315.

Oglejte si razstavo
šivalnih strojev

MUNDLOS ORIGINAL VIKTORIJA

Stroji šivajo naprej in nazaj. Na teh strojih se napravi z
lahkoto najraznovrstnejše vezenine. Za stroj jamčim 10 let.
Razstava jedilnega orodja iz kina srebra, Berdorf
i. kvaliti in pravega srebra.

JOS. ŠELOVIN-ČUDEN

trgovina z zlatinico, srebrnino, urami in šivaln. stroji,
LJUBLJANA, Mostni trg št. 13.

Jugoslovanska banka d. d.

menjalnica v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 26.

Deln. glavn. K 260.000.000. Rezerve K 50.000.000.

Centrala v Osijeku.

Podružke: Beograd, Brod na Savi, Crkvenica, Karlovac,
Novi Sad, Osijek, Subotica, Varaždin, Vu-
kovar, Zagreb, New York.

Kupuje in prodaja devize in valute najkulantneje. —
Obreštuje vloge na hranilne knjižke in na tekoči račun
po najvišji obrestni meri. Telefon št. 583.

ZDRUŽENE PAPIRNIC VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE :: delniška družba

v Ljubljani

Telefon št. 1—57 (Ljubljana) Brzojavni: Papirnica Vevče

Š. Z. centrala PAPIRNIC V VEVČAH. Pošta D. M. v Polju pri
Ljubljani. Postaja južna železnice ZALOG.

Papirnica v Vevčah, papirnica-tvornica celuloze in lesavine v
Goričanih in tvornica lesavine v Medvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja: Papir iz
tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir,
strojeplati, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni
konceptni melinar, nebeljeni konceptni papir; srednjein pisalni in
tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzojavni svitki in papir za
naustrike (stročnice). Navadni tiskovni kular in papir za lepake v
vseh barvah. Rotacijski-tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celu-
loze in navadni ovojni papir.

Lastni razstavní paviljon na
„Ljubljanskem velesemnju“
2. do 11. septembra 1922.

M. Kuštrin

Tehnično in elektrotehnično podjetje

Ljubljana, Rimska cesta šte. 2

Brzajavi: Kuštrin, Ljubljana

Telefon: 385

Zaloga polgumijastih obrobov trdnice „Walter Martini“ za tovarne automobile

HYDRAVLICNA STISKALNICA za montiranje litih v centrall. Pnevmatika in avtomobilne potrebitine. Zaloga elektrotehnične žice, tehničnih in elektrotehničnih predmetov vseh vrst

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska c. 20. Telef. 470, Maribor, Jurčičeva ul. 9. Telef. 133. Beograd, Knez Mihajlova ul. 1

Prevzamem trgovino

ali trgovski lokal v majem takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Takoj 11“ poštno ležeče, Brežice. 6480

LOKOMOBILE

najmodernejske konstrukcije in vseh velikosti. — Parno mlatilne garniture. — Tiri za poljske železnice, 600 mm razdalje, kompletni s prekusnimi vozčki. — Tračnice za stavbe namene in industrijski tiri. — Pile in varilne ovi vseh razsežnosti, črne in pocinkane. — Kompletni polnojarniki za žage. — Remscheidske erodije. — Žičniki 10/20 do 46/120. — Stalob-konstrukcijske železe, črne in pocinkane. — Pločevine vseh razsežnosti dobavljiva takoj s skladišča Maribor

Jugoslovansko importno in ekspedicijsko podjetje inž. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ulica št. 4. Telefon internen 82 Ljubljanski velesemenj pav. H št. 340

Meblovano sobo

ev. s hrano liče gospodična, državna uradnica, če mogoče s uporabo klavirja za takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Soba“ poštno ležeče gl. p. 6895

Utemeljeno god. 1881

AND. JAKIL

tovarnica koža i cipela d. d. KARLOVAC

PROIZVADJA:

Vache džonove u poluticama Vache kupone :: Okrajine Vratove :: Tabanice (Brandzoline) :: Teletinu žutu i crnu. Kravine žute :: Kipse cugovane. Box calf u svim bojama. — Solidna kvaliteta.

Cipele muške i ženske iz boksa u svim bojama, teletine i kravetina: Moderne, amerikske i običajne radničke (bakan-dže). — Elegantna izradba iz čiste kože.

Paviljon I. broj 386

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46. — Telefon 379.

Vsakovrstna tesarska dela kot: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; strepi, razna tla, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

- Parna žaga -

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Tovarna furnirja

Josip Stupica

Ljubljana.

Jermenar in sedlar trgovina vozov in konjskih oprem
autogarage Slomškova ulica 6 autogarage**Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani**

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Miklošičeva c. 15/II

WEISSBACHER

lesnoindustrijska družba z o. z.

LJUBLJANA

Dunajska cesta šte. 66

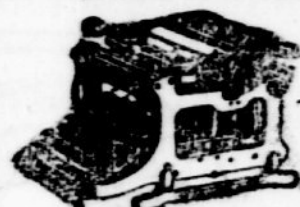
Telefon št. 114.

I. OBRAT: PARNA ŽAGA. TESARSTVO:

izpeljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in ladijskih tal, verand, paviljonov, vrtnih ograj, kegljišč, ledenic, mostov, pilotazh.

II. OBRAT: STROJNO NIZARSTVO. STAVBENO NIZARSTVO:

Okna, vrata, portali, stopnice, steklene stene.

III. OBRAT: TOVARNA LESENIH ZALUZIJ IN ROLOJEV ZA OKNA po lastnem preizkušenem sistemu.**ANT. RUD. LEGAT**

Prva specijalna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100

Samoprodaja pisalnega stroja „CONTINENTAL“, razmnoževalnega aparata „RAPAX“, „VELOMA“-luknjača (Lochapparat) in rednika pisem, sistem „INDUS“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistemov.

Ljubljanski velesejem, paviljon H, koja 291.

Termotehnički zavodi d. d.

Jurčičeva ul. br. 8 ZAGREB Telefon broj 22-87

„GOBO“

priprava za kuhanje, kurjenje in likanje na premog, drva, plin in elektriko

Posetite II. Ljubljanski sejem, trgovska lopa H, šte. 333

Modni salon Mimi Sark

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 14

priporoča

svojo bogato zalogo
modnih in
sportnih klobukov

Uvoz in prodaja raznovrsnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg

Posebni oddelek za pletenine, trikotarje in perilo.

Tovarna pletenin in tkanin JOSIP KUNC IN KOMP., Ljubljana, Poljanski nasip šte. 10
Izdeluje berlinske rute, volnene rašel-rute, fantazijske rute in šale, angleške športne šale in čepice, svilene modne šale, pletene svilnate samoveznice in naglavne rute (Cachenez).

Žurka Predovič, Ljubljana
Eksport praščev in živine.

Jermenarji, sedlarji, tapetniki, graditelji voz, kočarji in torbarji
na posebne pogledati na ljubljanskem velesejmu
Paviljon H, prostor št. 324

od turške
„LORUM“ d. d. za trgovino jermenarstvom, sedlarstvom, tapetarstvom, graditeljem voz, kočarstvom in torbarskim okovom, potrebnim in orodja.
Duga ul. 12 ZAGREB Telefon 14.96

J. Mohorič, Ljubljana,
civilni in vojaški krojaški mojster,
Sv. Petra cesta št. 6.
se priporoča p. n. občinstvu za vsa v krojaško stroko spadajoča dela za gospode in dame. Najnižje cene.
Točna postrežba.

AND. ČERNE

stavbno podjetje

Ljubljana: Linhartova ulica šte. 9 Sv. Petra cesta šte. 23.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela najceneje in najsolidneje. Izgotavlja načrte od najpreprostejših do najbogatejših izvršbe.

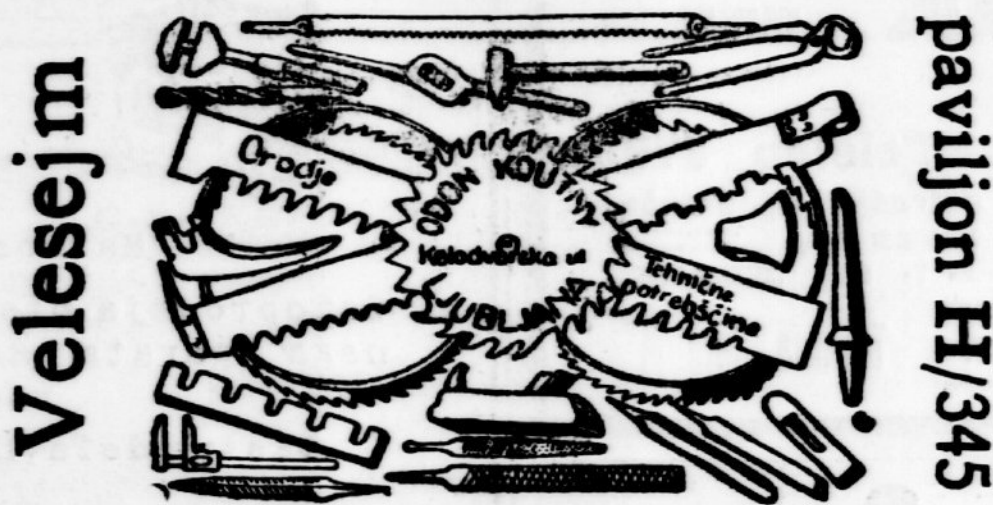
Prospekti na razpolago. — Paviljon J.

I. C. MAYER
LJUBLJANA
Habsburg, 1834

MANUFAKTURA

EN GROS

EN DETAIL

TOVARNA-FUŽINE PRI LJUBLJANI.

METRA d. d.
Mehanična delavnica in
tiskalnice trakov.

CENTRALA: LJUBLJANA, SV. PETRA, C. 24. TELEFON 444.

Papirna industrija.

Izdelava in zaloga vseh vrst šolskih zvezkov, poslovnih knjig, blokov itd.

Anton Janežič, Ljubljana,
Florjanska ulica 14.

Ali ste že okusili
„LUKUL“??

Naš prvi, edini domači juhini izvleček (zabela), kateri prekosl vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje: „LUKUL“, družba z o. z. Ljubljana.

Zahtevajte v vseh trgovinah! Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

<SLOGRAD>

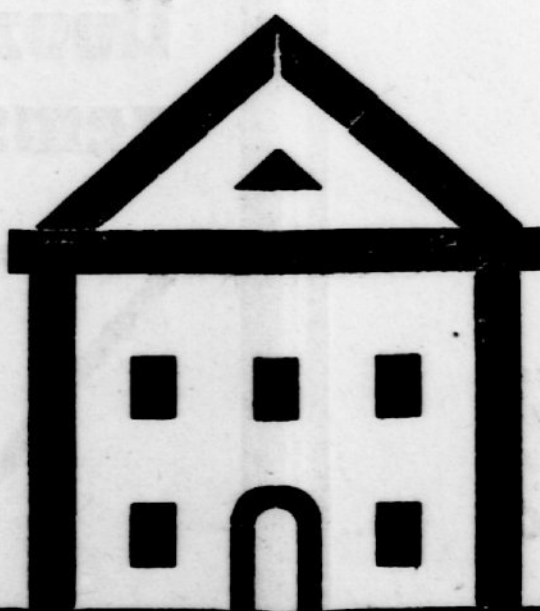
SLOVENSKA GRADBENA IN INDUSTRIJSKA D. D., :::: LJUBLJANA

Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani. — Telefon interurban 180. — Tehnična pisarna v tovarni
KERŠIČ
Sp. Šiška

Izvršuje:

Zastopa:

Stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije. Vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. — **SPECIJALITETA:** Železobetonske ovi za vodne naprave in vodovode

Patent Dr. Ing. F. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z li-toželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, silo, mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov, statičnih proračunov, stroškovnih in rentabilitetnih proračunov

GRADBENA VODSTVA: KRANJ * TRŽIČ * LOGATEC